

BELGELER

TMMOB MİMARLAR ODASI ARALIK 2007

10

ULUSLARARASI BELGELER FÖYÜ

HABERLER

2

Mimarlar Odası ACE'ye Özel Statüde Üye Oldu
Nisan 2008'de ACE Konferansı: "Geleceği Tasarlamak: Pazar ve Yaşam Kalitesi"
MEK-4'te Uluslararası Süreçlerde Mimarlık Eğitimi ve Mesleği
UIA-CSCAE Arasında SMG Anlaşması İmzalandı
Avrupa Yapı Teknoloji Platformu Konferansı Amsterdam'da Toplandı
Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu Portekiz'de Gerçekleştirildi
UIA 2008 Torino Kongresine Doğru
HABİTAT Günü Etkinlikleri: "Güvenli Kent Adil Kenttir"
UNEP Raporu: Binalar ve İklim Değişikliği

BELGELER

AB

Sürdürülebilir Avrupa Kentleri için Leipzig Şartı 12

RIBA

Daha İyi Konutlar ve Daha İyi Mahalleler Politika Belgesi 18

ACE

Kalite Şartı 24

YAYINLAR

26

WEB KAYNAKLARI

28

TMMOB Mimarlar Odası tarafından yayımlanan Mimarlık Haberler bülteninin ekidir.

TMMOB MİMARLAR ODASI Konur Sok. No: 4/2 Yenışehir 06650 Ankara

Tel: 0312 417 37 27 Faks: 0312 418 03 61 e-posta: info@mimarlarodasi.org.tr www.mimarlarodasi.org.tr

Mimarlar Odası Adına Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Bülend Tuna Baskı: Yalçın Matbaası 2000 adet basılmıştır.

Mimarlar Odası ACE'ye Özel Statüde Üye Oldu

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) toplantılarına bir süredir gözlemci üye olarak katılan Mimarlar Odası 30 Kasım-1 Aralık 2007 tarihlerinde Belçika-Brüksel'de gerçekleştirilen ACE Genel Kurul toplantısında, ACE'ye özel statüde üye olarak kabul edildi.

1990 yılında kurulan ve merkezi Brüksel'de bulunan ACE şu anda AB üyesi ülkeler ve aday ülkelerin her birinden ve ayrıca İsviçre ve Norveç'ten 44 ulusal kayıt ve mimarlık meslek örgütünün üyeliği yoluyla, yaklaşık 450.000 Avrupalı mimarı temsil ediyor. ACE'nin temel görevi mimarlık mesleği, mimarlık uygulaması, mimarlık politikası ve yapılı çevre üzerinde doğrudan etkisi olan AB politika alanlarındaki gelişmeleri izlemek ve bu alanlarda etkin rol üstlenmek olarak tanımlanıyor.

Mimarlar Odası, ACE Başkanı'na bir süre önce yazdığı bir mektupla Türkiye'nin Avrupa mimarlık ortamında daha aktif bir rol oynaması gerektiğinin altını çizerek, gözlemci üyeliğin yeterli olmadığını ve oy hakkı olan bir üyelik biçimine geçmek istediğini belirtmişti. Özel statüde üyelik, AB üyesi olmayan fakat mimarlık mesleğiyle ilgili düzenlemelerde AB uyumunu sağlamakta olan ülkeleri içine alıyor. Böylece AB üyeliğine aday ülkeler, Genel Kurul'da alınan son kararlarla birlikte, AB üyelik süreçleri tamamlanincaya kadar İsviçre ve Norveç ile birlikte özel statüde üyelikten yararlanabilecekler. Özel statüde üyelik gözlemci üyelikten farklı olarak kararlarda ve seçimlerde oy hakkı ve ACE Yönetim Kurulu'na aday gösterme hakkı veriyor. Tam üyeliğin özel statüde üyelikten tek farkı ise Başkanlık görevine aday gösterme hakkı olarak tanımlanıyor. Bu kararlarla birlikte Mimarlar Odası ACE çalışmalarına daha etkin bir şekilde katılarak Avrupa'daki mimarlık örgütleriyle daha yakın bir bilgi ve deneyim alışverişinde bulunabilecek, ayrıca yapılacak oylamalarda oy hakkına sahip olarak, ağırlıklı oy sistemine dayanacak kararlarda Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya ile birlikte en yüksek oy ağırlığına sahip olan ülkelere bir olacak.

ACE Başkanı ve Yönetim Kurulu seçimlerinin de yapıldığı Genel Kurul toplantısında, ACE'nin 2008-

2010 yılları arasında görev yapacak yeni başkanı Finlandiyalı mimar Juhani Katainen oldu. Katainen, daha önce ACE Başkanı'nın AB Dönem Başkanlıklarına paralel olarak rotasyon yöntemiyle seçildiği dönemde, 2002 yılında Finlandiya adına yine ACE başkanlığı görevini yapmıştı. Genel Kurul'da ACE Yönetim Kurulu üyelerinden beşi: Vincent Cassar (Malta); Olgierd Dziekonski (Polonya); Jordi Querol (İspanya); Jean-Paul Scalabre (Fransa) ve John Wright (İngiltere) seçimle 2008-2010 yılları için göreve gelirken, diğer dört üye ise: Pedro Guilherme (Portekiz), Wolfgang Haack (Almanya), Vladimir Krajcar (Slovenya) ve Georg Pendl (Avusturya) rotasyon ilkesi doğrultusunda 2007 yılında aldıkları görevi sürdürmek üzere doğrudan Yönetim Kurulu'nda yer aldılar.

Genel Kurul gündeminin büyük bir bölümünü ACE üyesi meslek örgütlerinin meslekle ilgili AB direktifleriyle ilgili süreçler hakkında bilgilendirilmesi ve meslek adına yapılacak değişiklik önerilerinin görüşülmesi oluşturdu. Bu görüşmelerden en önemlisi, **Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Hakkındaki Direktif'te (2005/36/EC)** mimarlık eğitimiyle ilgili olarak belirtilen asgari koşullar hakkında değişiklik önerisi yapılması konusunda, ACE'nin Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE) ile bir süredir yürüttüğü ortak çalışma grubunda alınan karar oldu. Son dönemde birçok ortamda dile getirildiği üzere, gerek mimarlık eğitimi gerekse meslek çevreleri, mimarlık eğitiminin direktif kapsamında dört yıl olarak tanımlanmasını yeterli bulmuyor, bu asgari koşulun en az beş yıla çıkartılması gerektiğini savunuyor. Ayrıca bu eğitimin ara verilmeden sürekli olarak yerine getirilmesinin daha uygun olacağı da belirtilen görüşler arasında. Buna göre Yeterlilikler Direktifi'nin aşağıdaki şekilde değiştirilme önerisi konusunda ACE-EAAE ortak görüşü, ACE Genel Kurulu'nda oylanarak onaylandı:

- Mevcut metin:

Madde 46-Mimarlık Eğitimi

1.Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda, toplamda en az dört yıl tam gün eğitimden veya en az üç yılı tam gün esasına dayalı altı yıl eğitimden oluşur. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir sınavın başarıyla geçilmesi sonunda tamamlanır.

- Yapılması önerilen değişiklik:

Madde 46-Mimarlık Eğitimi

1. Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda, toplamda en az beş yıl tam gün eğitimden oluşur. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir sınavın başarıyla geçilmesi sonunda tamamlanır.

Bu kararın ardından ACE-EAAE Ortak Çalışma Grubu konuyla ilgili olarak Slovenya ve Fransa AB Dönem Başkanlıkları'na başvuruda bulunarak, lobi faaliyeti yürütmeye başlayacak.

Bu arada, AB üyesi ülkelerin Yeterlilik Direktifi'nin hükümlerini ulusal yasalarına uygulamaları için tanımlanan son tarih olan 20 Ekim 2007 itibariyle direktif hükümleri tamamen yürürlüğe girdi. 27 AB üyesi ülkeden yalnızca 15'i uyum süreciyle ilgili raporunu Avrupa Komisyonu'na iletti. Komisyon'un yapacağı değerlendirmenin ardından ne gibi uyarı ve cezaların verileceği ve sürecin ne şekilde devam edeceğine karar verilecek. Mimarlık mesleğiyle ilgili hükümlerin hangi ülkeler tarafından yerine getirildiği henüz açıklık kazanmamasına rağmen, ülkelerden büyük bir bölümünün henüz sistemi yeterince kurmadığı ve gerekli kurumsallaşmaları oluşturarak, sahip oldukları diplomaları direktif ekine konulmak üzere tam bir liste halinde gönderemediği ifade ediliyor.

ACE hakkında daha fazla bilgi için:

www.ace-cae.org

Nisan 2008'de ACE Konferansı: "Geleceği Tasarlamak: Pazar ve Yaşam Kalitesi"

Yapılı çevre kalitesinin Avrupa'da sürdürülebilir büyüme ve gelişme için yaşamsal önemde olduğunu vurgulamayı ve mimarlık mesleğini AB gündeminde daha öncelikli bir konu haline getirmeyi amaçlayan Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), bu kapsamda mimarları politikacılar, merkezî/yerel yöneticiler, ekonomistler ve siyaset bilimcilerle biraraya getirmek üzere 10 Nisan 2008'de Belçika-Brüksel'de **"Geleceği Tasarlamak: Pazar ve Yaşam Kalitesi"** temalı bir konferans düzenliyor. Avrupa Komisyonu Başkanı José Manuel Barroso'nun himayesinde gerçekleştirilecek olan konferansta, sürdürülebilir gelişimin toplumsal, ekonomik ve çevresel boyutları ve tüm bu boyutların kesişimindeki kültürel boyut ana oturumları oluşturuyor.

Aşağıdaki kapsamda düzenlenecek oturumlar çerçevesinde, karar alıcılar ve politikacılarla yapılı çevre

konusunda rol alan paydaşlar arasında fikir alışverişinde bulunulması ve somut öneriler üretilmesi bekleniyor:

- **Sosyal boyut:** Mimarlığın toplumsal bütünleşme-deki rolü; mimarlığın getirdiği katma değer ve iyi mimarlığın topluma olumlu etkileri; yaşam kalitesi ve refahın yapılı çevreyle üretilmesi; toplumsal yatırımların getirileri...
- **Ekonomik boyut:** Pazar ve yapılı çevre kalitesi; yapılı çevre maliyetlerinin değerlendirilmesi; kısa vadeli siyasi kararların yapılı çevre kalitesine getirdiği olumsuzluklar ve uzun vadeli program yapma ihtiyacı; kalitenin tanımı ve salt ekonomik verilerle değerlendirilmesinin getirdiği sorunlar; farklı sözleşme ve iş yapma biçimleriyle proje ve sonuç ürün kalitesi arasındaki ilişkiler...
- **Çevresel boyut:** Yapılı çevrenin sürdürülebilirliği; Avrupa Kentlerinde Sürdürülebilirlik İçin Leipzig Şartı; hızla artan bir büyümeyle karşı karşıya olan kentsel alanlarda mekânın ve kaynakların doğru bir şekilde yönetilmesi için öneriler; mimarlık politikaları...
- **Kültürel Boyut:** Dengeli kentsel ve mekânsal gelişimde kültürün anahtar rolü; bölgesel ve kentsel politikalarda mimarlık; toplumsal bütünleşmede mimarlığın rolü; mimari kalitenin kentler ve bölgeleri çekim alanı haline getirmesi.

Bu oturumlarda yer alacak kişiler arasında merkezi ve yerel yönetimlerden üst düzey yöneticiler, Avrupa Birliği kurumlarından yetkililer ve mimarlar bulunuyor. Programın ayrıntıları için:

www.ace-cae.org

MEK-4'te Uluslararası Süreçlerde Mimarlık Eğitimi ve Mesleği

Mimarlar Odası, mimarlık meslek uygulamalarının ve mimarlık eğitiminin sorunlarının eğitimcilerle birlikte ele alındığı, değerlendirildiği ve yeni önerilerin geliştirildiği önemli bir platform olarak, her iki yılda bir "Mimarlık ve Eğitim Kurultayı"nı gerçekleştiriyor. Her dönem farklı temalar altında gerçekleştirilen Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nın dördüncüsü, 7-9 Kasım 2007 tarihleri arasında, ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde "Mimarlık ve Eğitimde Süreklilik ve Değişim" teması altında gerçekleştirildi. Tema, gerek ulusal düzeyde mimarlık eğitimi ve mesleğinin kendi iç dinamikleri ve ihtiyaçları çerçevesinde yenilenme eğilimi gerekse uluslararası süreçlerin etkileri

bağlamındaki değişim baskısı kapsamında eğitim ve meslekteki dönüşümleri tartışması ve değerlendirilmesi açısından önem kazanıyordu.

Mimarlık Lisans ve Lisansüstü Eğitimi (Mimarlık Eğitimi Veri Tabanı / Gelişen Tasarım Süreç ve Teknolojileri / Kapsayıcı ve Katılımcı bir Tasarım - Araştırma Projesi Olarak Değişim), **Mimarlık Eğitiminde Akreditasyon Kurulu (MIAK), Staj, Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM), Meslek Pratiği ve Mesleğe Kabul Kurulu, Kamuda Mimarlık Hizmetleri, Mimarlık Hizmetlerinde Kalite Güvencesi ve Toplum ve Mimarlık / Türkiye Mimarlık Politikası** temalı çalışma gruplarının kendilerine ayrılan oturumlarda yaptıkları sunuşlarla birlikte temanın farklı yönlerinin değerlendirildiği kurultayda, uluslararası süreçlerin mimarlık eğitimi ve mesleğine etkisini konu alan iki ana oturum, yabancı konukların katıldığı ilk günkü oturum ile AB ve GATS Sürecinde Meslek Uygulaması oturumu oldu.

Oturum başkanlığını Avrupa Üniversiteler Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Gülsün Sağlamer'in yaptığı ilk günkü oturumda Avrupa Mimarlar Birliği (ACE) Başkanışmanı Adrian Joyce, İngiltere Mimarlar Enstitüsü (RIBA) Eski Başkanı Jack Pringle ve mimarlık eğitimi üzerine önemli dergilerden Journal of Architectural Education (JAE) editörü George Dodds sunuş yaptılar.

Gülsün Sağlamer mimarlık eğitiminde kalite konulu sunuşunda, uluslararası ortamda bu konuda yapılan çalışmalar, kurulan yapılar ve değerlendirme sistemleri hakkında bilgi vererek, ülkemizdeki üniversiteler ve eğitim sisteminin uluslararası ortamdaki yerinden bahsetti.

Adrian Joyce sunuşunda ACE'yi kısaca tanıttıktan sonra, Avrupa'da mimarlık mesleğinin şu sıralarda uğraştığı son yasal gelişmelere ve değişikliklere değinerek, bu konulara ilgili ACE'nin duruşunu ifade etti. Bunlardan en önemlisi, ACE'nin Yeterlilikler Direktifi'nde mimarlık eğitimiyle ilgili yer alan dört yıl asgari eğitim şartını beş yıla çıkarmayı istemesiydi. Ayrıca AB üyesi pek çok ülkenin henüz Yeterlilikler Direktifi'ne uyum sağlayamadığını aktaran Joyce, bunun eğitimin süresi ve içeriğinden çok, öngörülen sistem ve kurumlaşmaların hızlı bir şekilde kurulmasının güçlüğünden kaynaklandığını belirtti. Bununla birlikte, ACE'nin sözkonusu uyumun gerçekleştirilmesine önem verdiğini de ekledi.

Jack Pringle'ın sunuşu RIBA'nın çalışma sistemini ayrıntılı bir şekilde aktarmasının yanı sıra, RIBA'nın

uluslararası ortamda mimarlık eğitimi ve mesleği için yaptığı çalışmalarını sunması açısından önem kazanıyordu. Güncel olarak Uluslararası Mimarlar Birliği'nin (UIA) RIBA ile validasyon sistemi konusunda yapmakta olduğu ortaklığa değinen Pringle, RIBA'nın yıllardır uluslararası ortamda mimarlık eğitiminin validasyonu konusunda deneyim kazandığını, bu deneyimi UIA bünyesine aktararak tüm dünyada mimarlık eğitiminin validasyonu konusunda bir sistem geliştirmeye çalıştıklarını açıkladı.

Mimarlık Eğitimi Dergisi Editörü George Dodds ise yaptığı konuşmada mimarlık yayınlarının eğitim ve mesleğin gelişimi için önemine değindi.

Ahmet Eyüce başkanlığında yapılan AB ve GATS Sürecinde Meslek Uygulaması oturumunda sunuş yapan Tuğçe Selin Tağmat uluslararası süreçlerin etkisi altında mimarlık eğitimi ve mesleğin uygulanma biçimini ne gibi değişikliklerin beklediğini özetledi. Bu dönüşüm eğiliminin yalnızca uluslararası siyasi ve ekonomik süreçlerin etkisiyle yaşanmadığını, bazı değişimlerin günümüz ihtiyaçları çerçevesinde mimarlık eğitimi ve mesleğini temsil eden kurumlar tarafından talep edildiğini vurgulayan Tağmat, mimarlık eğitiminin içeriği, biçimi, süresi, staj uygulamaları, mesleki yeterliliğin tanımı, akreditasyon-validasyon, tanıma prosedürleri, kalite ve standartlar, etik kurallar, sürekli mesleki gelişim, mesleki sorumluluk sigortası, mesleki hizmetlerde rekabet, yeni proje ve yapı üretim süreçleri, yapı malzemelerinde standartlar ve binaların enerji performansı gibi çeşitli başlıklar altında mevcut durum ve düzenlemeler hakkında bilgi verdi. Yapılan sunuşun ardından çalışma grubu yürütücüsü Günhan Danışman değerlendirmelerini ilettikten sonra, çalışma grubunun diğer üyeleri konunun farklı boyutlarını gündeme getirdiler.

Kurultay'da yapılan sunuşlara ve çalışma grubu belgelerine www.mo.org.tr/mek sayfasındaki Kurultay-4 bölümünden ulaşılabilir.

UIA-CSCAE Arasında SMG Anlaşması İmzalandı

10-12 Ekim 2007 tarihlerinde Çin-Xian'da gerçekleştirilen 107. UIA Kony toplantısının ardından Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA) Başkanı Gaetan Siew ve İspanya Mimarlar Kony (CSCAE) Başkanı Carlos Hernandez Pezzi iki kurum arasında uluslararası bir sürekli mesleki gelişim programı oluşturulmasıyla ilgili bir ortaklık anlaşması imzaladılar.

Anlaşmaya göre CSCAE kurduğu bir şirket aracılığıyla UIA SMG sisteminin oluşturulması ve idare edilmesinden sorumlu olacak.

UIA bir süredir, SMG sistemine sahip ülkelerdeki bu sistemlerin diğer ülkeler tarafından paylaşılabilmesini sağlayacak bir düzenlemeye gitmek için çalışıyor. UIA'nın yürütmekte olduğu bir çalışma, herhangi bir uluslararası SMG sistemi kurmaktan ziyade, mevcut sistemlere dünyanın her yerindeki mimarlar tarafından ulaştırılmasını sağlayacak bir ağ olarak işlev görmeyi amaçlıyor. Dolayısıyla UIA yalnızca çeşitli konularda SMG almak isteyen mimarlar ile sözkonusu alanlarda SMG sağlayan kuruluşları buluşturma görevi ediniyor. En son ulaşılan noktada, bu koordinasyon işlevini yürütecek bir web ortamı kurulması ve işleyişinin sağlanması için UIA ve İspanya kesimi CSCAE'nin birlikte bir şirket kurmalarına karar verilmişti.

Anlaşmaya göre:

- UIA ulusal SMG sistemlerinin bu genel organizasyona dahil olabilmeleri ve UIA kalite standardına kavuşabilmeleri için gerekli asgari koşulları belirleyecek. Bununla birlikte ülkeler, kendi sistemleri içinde herhangi bir SMG sisteminden alınacak kredinin karşılıklı tanınabilmesi için ek koşullar getirebilecekler.
- Bazı ülkeler, ihtiyaçları olan SMG dersleri konusunda uluslararası ortama talep bildirerek, bu kapasiteye sahip ülkelerdeki kuruluşlardan bu dersleri belirli koşullarla alabilecekler.
- UIA'nın sistemi aracılığıyla başka bir ülkedeki SMG sunucundan ders alacak olan mimarlar yalnızca o sunucuya dersin ücretini ödeyecek, UIA'ya herhangi bir ödeme yapmayacak. UIA SMG sisteminin geliri bu ağa girmek isteyen SMG sunucularının ödemelerinden gelecek.

UIA SMG sistemine girebilmek için bir SMG sisteminin yerine getirmesi beklenen asgari koşullar:

- SMG malzemesinin içeriği ve amaçları sürekli mesleki gelişim açısından mimarların ihtiyaçlarını karşılıyor mu?
- SMG malzemesinin eğitim amaçları meslek uygulamasının veya mimarın toplumsal profilinin gelişimi hedefiyle paralellik taşıyor mu?
- SMG malzemesi pazarlama amacından uzak eğitsel bir amaca hizmet ediyor mu?
- Dersin içeriği sunulmakta olduğu mesleki bağlam için yeterli mi?
- SMG malzemesi tarafından sağlanan bilgi doğru mu?
- SMG malzemesinin hedeflerini destekleyecek ölçüde kaynak var mı?

- SMG malzemesinin öngördüğü öğretim yöntemi ve süre hedeflenen sonuçları yerine getirmek için yeterli mi?
- Aynı SMG malzemesinin farklı zaman ve yerlerde yapılacak çeşitlemeleri her öğrenci için tutarlı bir sonucu garanti ediyor mu?
- Öğrencilerin öğrendiklerini değerlendirebilecekleri bir mekanizma sunuluyor mu?
- SMG sistemi belirli bir değerlendirme mekanizmasına sahip mi?
- SMG malzemesi sunulmakta olduğu bağlam içindeki mimarların çoğunluğu tarafından ulaşılabilir durumda mı?

CSCAE UIA'nın SMG çalışmalarını yürütürken, kendi yetkililerinin yanısıra UIA'nın 5 farklı bölgeden üyelere sahip olan UIA SMG Ortak İzleme Komitesi'nin görüşlerini dikkate almayı sürdürecektir. Bu Komite'nin çalışmalarına UIA II. Bölge adına Mimarlar Odası'ndan da temsilciler katılıyor; sistemin herkesin yararına olması ve herhangi bir grubun çıkarına yönelik bir doğrultuda gelişmemesi için gerekli katkılar yapılıyor.

UIA SMG Ortak İzleme Komitesi 12-13 Aralık 2007 tarihlerinde Madrid'de toplanacak. UIA SMG sisteminin, UIA 2008 Torino Kongresi sırasında hayata geçirilmesi planlanıyor.

Avrupa Yapı Teknoloji Platformu Amsterdam'da Toplandı

Avrupa Yapı Teknoloji Platformu'nun (ECTP) yılda bir kez düzenlediği konferanslarının üçüncüsü 19-20 Kasım 2007 tarihlerinde Hollanda-Amsterdam'da RAI Konferans Merkezi'nde gerçekleştirildi. Bu yılki konferans, Platform'un 2007 yılı boyunca yapı sektöründe araştırma konusundaki faaliyetlerini aktararak, sektörde araştırmanın önemini vurgulamayı amaçlıyordu. Toplantıya Türkiye Yapı Teknoloji Platformu (TYTP) adına, Türkiye platformunun kurucu grubundan Mimarlar Odası, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü ve Yapı-Endüstri Merkezi temsilcileri katıldılar.

Konferansın ilk günü sabah oturumlarında, ECTP'nin temel konuları arasında yer alan Stratejik Araştırma Gündemi (SRA), Binalarda Enerji Verimliliği Üzerine Ortak Teknoloji İnisiyatifi, ECTP öncelikleri ve gelecekteki 7. Çerçeve Programı (7.ÇP) çağrılarına ilişkin konular ele alındı. Bu bölümde, inşaat sektörünün çoğu ülkede parçalı bir yapıya sahip olduğu ve sektörde araştırmanın daha verimli hale gelebilmesi için

tüm tarafları (küçük-orta ölçekli işletmeler, müteahhitler ve büyük inşaat grupları, işverenler, meslek grupları, araştırmacılar...) bir araya getiren bu platformların geliştirilmesi gerektiği vurgulandı. Ayrıca, binalarda enerji verimliliği ve yapılı çevrede enerji konularının gün geçtikçe sektörel gündemin de üst sıralarına yerleşmesinden hareketle, Avrupa Birliği kurumlarıyla ortak bir inisiyatif grubu kurulması yönünde çalışmalarda bulunulduğu ifade edildi. Ayrıca yapılan sunuşlarda, önümüzdeki günlerde çerçeve programı kapsamında açılacak çağrılarla ilgili bilgiler verildi. İlk günün ikinci yarısında ise, çerçeve programı için proje hazırlığı yapan ekiplerin biraraya gelerek fikir alışverişinde buldukları bir proje pazarı gerçekleştirildi.

Programın ikinci günü ise ulusal platformların deneyimleri, proje örnekleri ve ortak proje yürütmek için kullanılan sistemlere ayrılmıştı. Burada yapılan bir oturumda, Türkiye Yapı Teknoloji Platformu (TYTP) ile ilgili ayrıntılı bir sunuşla şimdiye kadar yapılan çalışmalar diğer ülke platformlarından gelen katılımcılarla paylaşıldı. Türkiye’de yapı sektöründe araştırma yapan tarafları bir araya getirmeye yönelik olarak TYTP tarafından çalışmaları sürdürülen araştırma veritabanının genel çerçevesi aktarılarak, isteyen diğer ülkelerle beraber çalışma olanakları tartışıldı.

Konferansta yapılan sunuşlara ulaşmak için:

www.ectp.org

Türkiye Yapı Teknoloji Platformu için:

www.tytp.org.tr

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu Portekiz’de Gerçekleştirildi

Yılda iki kez AB Dönem Başkanlığı’nı yürüten ülkeler tarafından evsahipliği yapılan Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu Konferansı bu yılın ikinci yarısında 11-12 Ekim 2007 tarihlerinde Portekiz-Matosinhos’da gerçekleştirildi. **“Bölgesel Yerleşim İçinde Mimarlık: Toplumsal Uyum İçin Bir Çevre İnşa Etmek”** temasıyla gerçekleştirilen konferans programına paralel olarak Forum’un çalışma toplantıları da gerçekleştirildi. Mimarlar Odası Forum programına Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Müsteşarı Sabri Erbakan’ın da yer aldığı bir delegasyon ile Türkiye adına katıldı. Ekim 2006’da Helsinki’de yapılan toplantıdan beri Forum’un resmî üyeleri arasında yer alan Mimarlar Odası dünyadan ulusal,

yerel ve bölgesel mimarlık politikalarını derleyerek Ekim 2007’de yayımladığı Mimarlık Politikaları kitabını ve İngilizce politika metinlerini içeren bir CD’yi de Forum katılımcılarına sundu. Ayrıca Mimarlar Odası’nın çalışma toplantıları sırasında, bundan sonraki Forum konferanslarından birinde, AB’ye yeni üye olan veya uyum sürecinde olan ve mimarlık politikasını geliştirmekte olan ülkelerle ilgili özel bir oturum düzenlenmesi önerisi de Forum katılımcıları tarafından kabul gördü. Bir sonraki Forum etkinliği 16-18 Haziran 2008 tarihlerinde Slovenya-Ljubljana’da gerçekleştirilecek.

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu Portekiz programı, Avrupa Birliği’nde hızla önemi artan bölgesel uyum ve kalkınma politikalarında mimarlığın gündeme getirilmesi açısından oldukça verimli oldu. Konferans oturumlarında yer alan AB yetkilileri ve devlet yöneticileri konuşmalarında ve sunuşlarında, sürdürülebilir kentler ve yaşam çevrelerinin oluşturulmasında mimarlığın rolünü benimsemeye başladıklarının güçlü sinyallerini verdiler.

Konferansın açılışında **“Avrupa Birliği: Mimarlık Politikalarının On Yılı”** başlıklı bir sunuş yapan Forum’un Yönetim Kurulu Başkanı ve kurucularından Rob Docter, Avrupa ülkelerinde mimarlık politikalarının tarihçesi ve geleceğe yönelik vizyonla ilgili bilgi verdi. Sunuşunda, çeşitli ülkelerde mimari kalitenin sağlanması için kullanılan ödül programları, tasarım ve yapı kalitesi değerlendirme kurulları, baş mimarlık kurumu, örnek kamu projeleri ve tasarım yarışmaları gibi mekanizmalardan örnekler vererek, bunların ulusal, yerel ve bölgesel politikalarla desteklenmesinin önemini vurguladı. Mimarlık politikalarının Avrupa’da özellikle son on yıldaki gelişimini ve gerek ulusal politikalar gerekse AB politikalarına hızlı bir şekilde entegre edilmekte olduğunu vurgulayan Docter, bu tarihsel gelişimin temel taşlarını Avrupa Mimarlar Konseyi’nin (ACE) 1995 yılında yayımladığı “Avrupa, Mimarlık ve Yarın” ve 2004 yılında yayımlayarak Avrupa Parlamentosu’na sunduğu “Mimarlık ve Yaşam Kalitesi” politika kitapları, 2001 yılında AB Konseyi tarafından kabul edilen “Avrupa Birliği Konseyi’nin Kentsel ve Kırsal Çevrede Mimari Kalite ile İlgili Kararı” ve bu belgelerdeki tavsiyelerin sonucunda birçok Avrupa ülkesinde farklı tarihlerde kabul edilen mimarlık politikaları olarak sıraladı. Bu yoldaki en önemli güncel adımlardan birinin, AB Almanya Dönem Başkanlığı’nın Avrupa’nın toplumsal, ekonomik ve kültürel kalkınmasının altyapısı olarak sürdürülebilir kent, ekoloji ve yapılı çevrenin bütünleşik rolünü benimseyen politik duruşu ve bunun bir sonucu olarak AB bakanları tarafından kabul edilen Leipzig Şartı olduğunu ifade etti.

Konferansın “**Mimarlık, Bölge ve Peyzaj**” temalı ilk oturumunda insan-doğa ilişkisi, kültürel bir eleman olarak peyzaj, mimarlık-kent planlama ilişkisinin gün geçtikçe birbirini besleyen ve ortak eğitim gerektiren disiplinler haline gelmesi, kentlerin toplumsal uyum, sürdürülebilirlik ve yapı kültüründeki rolü, kentlerin bölgesel gelişimdeki rolü ve kent merkezleri ile kent çeperleri arasındaki dengesizliklerin bölgesel gelişime olumsuz yansımaları tartışıldı. Bu oturum kapsamında “**AB Üye Ülkeleri'nin Kentsel ve Bölgesel Konularda İşbirliği: Leipzig ve Sonrası**” başlıklı bir sunuş yapan Vitor Campos AB'nin kalkınma stratejisi kapsamında bölgesel kimliklerin güçlendirilmesi ve bölgesel çeşitliliklerin daha verimli bir şekilde kullanılmasının yükselen bir değer olarak ortaya çıktığını anlatarak, bölgesel gündem, bölgesel işbirliği ve bölgesel uyum (*territorial agenda – cooperation – cohesion*) konularını gündeme getirdi.

Konferansın ikinci gününde “**Mimarlık, Kültür Endüstrisi ve Kalkınma**” temasıyla gerçekleştirilen ilk oturum öncesinde bir konuşma yapan Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Müdürü Odile Quintin, Lizbon Gündemi'nde kültürün başlıca önceliklerden biri haline geldiğini ve kültürün toplumsal ve bölgesel uyum açısından en önemli araçlardan biri olarak görüldüğünü ifade etti. Bu kapsamda Avrupa Komisyonu'nun önümüzdeki dönemde kültürel çeşitlilik ve kültürler arası diyalogu geliştirecek, kültürü büyüme konusunda önemli bir faktör olarak destekleyecek ve UNESCO gibi kültürle ilgili uluslararası kurumlarla ilişkileri güçlendirecek bir yaklaşım izleyeceğini belirtti. Bunu izleyen oturumda, mimarlığın toplumun genelini ilgilendiren bir kültürel etkinlik olduğu ve toplumsal sorumluluğu nedeniyle düzenlenmiş bir meslek olduğu, bazı ülkelerde bu nedenle mimarlığın kültür bakanlıklarına bağlı olduğu, başka ülkede uygulama yapan mimarların kendi kültürlerini ve ülkelerinden kaynaklanan teknik bilgilerini de bu ülkeye taşıdıkları, mimarlık kültürünün paylaşılmasının ve bu amaçla mimarlık merkezleri ve müzelerinin etkinliklerinin önemli olduğu ve mimarlığın bir ülkenin kültür endüstrisinde önemli bir yer tuttuğu gibi konular tartışıldı. Ayrıca, kültür endüstrisi kavramının kültür ve sanatı ekonomiyle birleştirmesi nedeniyle kendi içinde paradoks içerdiği, halbuki örneğin bir çöküntü bölgesinde yeni açılan bir sanat müzesinin çevresini geliştirmesinde olduğu gibi, kültür endüstrisinin toplumsal alanda yarattığı katma değer in ön plana çıkarılmasının önemli olduğu tartışıldı.

Konferansın “**Mimarlık ve Peyzaj Politikaları**” başlıklı son oturumunda ise ülkemizin de imzaladığı

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nden bahsedilerek, ülkelerin peyzaj politikaları olmasının önemine değinildi.

AB Bölgesel Uyumunda Mimarlık ve Kentler

AB Üye Ülkeleri, 4 milyon kilometrekarelik bir coğrafya ve 490 milyonluk bir nüfusla yarattıkları bütünleşik ekonomileriyle dünya gayrisafi milli hasılasının yaklaşık üçte birini oluşturmaktadır. AB'nin 2000 yılında ilan ettiği Lizbon Stratejisi kapsamında 2010 yılından itibaren dünyanın en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi olma hedefine, 2001 yılında belirlenen Göteborg Stratejisi ile ekonomik, sosyal ve çevresel olarak sürdürülebilir kalkınma boyutları da ekenmiştir. Böylece, bu çeşitli coğrafya ve nüfusu oluşturan AB ülkelerinin ekonomik, toplumsal ve kültürel uyumlarını daha hızlı bir şekilde geliştirilmeleri gerektiği açıkça ortaya çıkmış, özellikle 2004 yılından itibaren, bu uyumun gerçekleştirilmesi için en temel taşlardan birinin bölgesel değerlerin, çeşitliliğin ve olanakların daha verimli bir şekilde kullanılması olduğu fikri benimsenmiştir. Bu fikir, kentler ve alt bölgeler fikri üzerine kurulu bir AB Bölgesel Gündemi oluşturulması için bir başlangıç olmuştur.

Bölgesel uyum fikrinin gelişimi ve bunun mimarlık ve kentlerle ilişkilenebilmesi süreci birkaç temel belge üzerinden izlenebilmektedir:

- Kasım 2004'te AB Hollanda Dönem Başkanlığı sırasında Rotterdam'da düzenlenen AB bakanları düzeyindeki toplumsal uyum toplantısında kabul edilen **Kentsel Mevzuat** belgesi ekonomik rekabet ortamı, toplumsal bütünleşme ve çevresel kalite arasında denge kurulmasını; daha tutarlı kentsel politikalar üretilmesini; kentlerin yaşanabilir ve kültürel kimlikleri olan yerler olmalarını ve farklı ölçekteki kentler arasındaki ağların ve işbirliklerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Yine bu toplantıda, 2007 yılına kadar, kentlerin ve alt bölgelerin doğal ve kültürel değerlerinden yararlanılması, kentlerin ve bölgelerin diğer kentler ve bölgelerle daha sıkı altyapı bağlarıyla bağlanması ve bütünleşmesi, bunun yanı sıra kentsel ve bölgesel yönetimlerin kendi düzeylerindeki özel sektör temsilcileri, bilimsel kurumlar ve hükümet dışı örgütlerle sinerji yaratacak ortaklıklara girmesinin desteklenmesi gibi hedefler üzerine kurulu, stratejik ve eylem odaklı bir Bölgesel Gündem oluşturulmasına karar verilmiştir. Diğer bir deyişle, Lizbon Stratejisi'ne ekonomik ve sosyal uyumun yanı sıra bölgesel uyum hedefi de eklenmiş ve böylece bölgesel gündem uyum politikalarının bir parçası haline gelmiştir.

Tam bu noktada, AB uyumunun mimarlık ve kentlerle ilişkisi kurulmuş, yapılı çevre politikaları bu gündemin en büyük motorlarından biri olarak görülmeye başlanmıştır.

- AB Lüksemburg Dönem Başkanlığı Mayıs 2005'teki bakanlar toplantısında bölgesel gündem perspektifini geliştirmiştir.
- AB İngiltere Dönem Başkanlığı'nın 6-7 Aralık 2005 tarihlerinde Bristol kentinde düzenlediği AB bakanları düzeyindeki toplantıda kabul edilen Sürdürülebilir **Topluluklar Üzerine Bristol Mutabakatı** Avrupa'daki farklı ölçekteki toplulukların sürdürülebilir olabilmesi için gerekli koşulları belirlemiş ve iyi uygulamaların paylaşılması hedefini koymuştur. Yapılı çevre ve dolayısıyla da mimarlıkla doğrudan ilgili olan Mutabakat'ta sürdürülebilir toplulukları oluşturan temel özellikler kısaca, "Aktiflik, Kapsayıcılık, Güvenlik", "İyi İdare", "İyi Ulaşım", "İyi Hizmet", "Çevreye Duyarlılık", "İyi Gelişim", "İyi Tasarım ve İnşaat" ve "Herkes İçin Eşitlik" olarak açıklanmış, "kaliteli yapılı çevre" vurgusu yapılmıştır.
- AB ülkelerinin kentsel gelişim ve bölgesel uyumdan sorumlu bakanlarının Leipzig'de 24-25 Mayıs 2007'de gerçekleştirdikleri gayriresmî toplantıda kabul edilen AB Bölgesel Kalkınma Gündemi ve bu gündemi kentsel gelişim politikalarıyla bütünleştiren Sürdürülebilir Avrupa Kentleri İçin Leipzig Şartı, AB'nin bölgesel uyum ve yapılı çevre konusundaki geleceğe yönelik vizyonunu ortaya koyan iki belge niteliğindedir.

AB Bölgesel Kalkınma Gündemi'nde belirtilen temel hedefler arasında çokmerkezli bir kentsel sistem ve yeni bir kentsel-kırsal alan ortaklığı geliştirilmesi; kentler ve alt bölgeler arasında altyapı ve bilgi paylaşımının geliştirilmesi; kentler ve alt bölgelerdeki doğal ve kültürel mirasın sürdürülebilir gelişimi, öngörülü yönetimi ve korunması; enerji verimliliği ve yeni enerji kaynaklarının yaratılması; iklim değişikliğiyle mücadele de dahil olmak üzere, bölgesel risk yönetimi mekanizmalarının kurulması; genişleme sonrasında yeni katılan coğrafi bölgelerle daha sıkı ulaşım ve enerji altyapı bağları kurulması; genel kamusal hizmetlerin ve konutların geliştirilmesi gibi konular bulunmaktadır.

Avrupa kentlerinde sürdürülebilirliği sağlamak için izlenmesi gereken ilkeleri sıralayan Leipzig Şartı, Rotterdam Kent Müktesebatı ve Bristol Mutabakatı'nın bir devamı olmasının yanı sıra, özellikle

mimari kalitenin sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasındaki rolünü vurgulaması ve hükümetlerin AB'nin çok merkezli kentsel yapısını benimseyerek, Şart belgesinde ifade edilen ilkeleri yerel düzeyde uygulamayı taahhüt etmeleri açısından önem kazanmaktadır.

AB'nin Bölgesel Gündemi şu anda gelişme sürecinde olan, hükümetlerin güncel programlarında yer alan ve mimarlık ve kentle ilgisi gün geçtikçe artan bir konudur. Almanya Dönem Başkanlığı sırasında **Leipzig Şartı** belgesi ile pekiştirilen "sürdürülebilir kent ve toplum" yaklaşımının Portekiz ve Slovenya Dönem Başkanlıkları tarafından da destekleneceği ve devam ettirileceği ifade edilmiştir.

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu hakkında daha fazla bilgi için:

www.efap-fepa.eu

Sürdürülebilir Topluluklar Üzerine Bristol Mutabakatı ve Rotterdam Kentsel Mevzuatı'na ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/bristolmutabakati.pdf

AB Bölgesel Gündemi belgesinin orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/territorialagenda.pdf

Leipzig Şartı'na ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigarti.pdf

Ayrıca bu süreçte üretilen belgelere başta aşağıda belirtilen AB Almanya Dönem Başkanlığı olmak üzere, dönem başkanlıklarının sayfalarından ulaşılabilir:

www.bmvbs.de

UIA 2008 Torino Kongresi'ne Doğru...

UIA'nın üç yılda bir düzenlediği kongresi, UIA 2005 İstanbul'un ardından 29 Haziran-2 Temmuz 2008 tarihlerinde İtalya-Torino'da bulunan ve yakın bir dönemde Renzo Piano tarafından toplantı merkezine dönüştürülen eski Fiat fabrikası binası Lingotto'da düzenlenecek. "Mimarlığı Aktarmak" temasıyla düzenlenecek kongrede, mimarlığın ürettiği anlamlar ve toplumsal sorumlulukları açısından hem bir aktarma aracı hem de aktarılan bir değer olması tespitinden hareketle, mimarlık mesleğinin günlük yaşamda ilişkilendiği tüm farklı yönleri ortaya çıkararak, mimarlığın hem kendi içinde hem de meslek dışı alanlarda tartışılmasını sağlamak amaçlanıyor.

“Mimarlığı Aktarmak: Kültür, Demokrasi, Umut”

Kültür: Tarih ve kültürü aktarmak mimarlığın doğasında vardır. İnsanların tarihî mimarlığa duydukları sevgi kendi köklerine bağlılıklarını gösterir. Düşmanınızın evini yıktığınızda, onun geçmişini, köklerini, bağlı olduğu değerleri ve kültürünü yıkmış olursunuz. Savaş ve mimarlığı yok edilmesi doğal olarak dehşet yaratan bir olaydır; insanların bundan daha zor yargıya varacakları bir durum da kültürel mirasa ilgisiz kalan veya ona karşı olan politik kararlardır. Koruma ve restorasyon konusundaki mesleki bir tartışmanın daha da ötesinde, dar görüşlü politik güce boyun eğmeden mimarlık ve kent mirasını korumak ve değerlendirmek mimarlığın ve mimarlığın etik bir sorumluluğudur. Bir mirasın insanlara ve yeni nesillere aktarılması da onun korunmasının bir parçasıdır. Mirası korumak onu yalnızca fiziksel olarak korumak anlamına gelmez, aynı zamanda insanların ve toplumun o mirasın kültürel değerini anlayabileceği bir bilince sahip olması için gerekli araçların yaratılmasını da kapsar. Aksi halde insanlar, yıkıma duyarsız kalacaklardır. Buradan hareketle, kongrenin bir tartışma alanını da popüler eğitim oluşturmaktadır; çünkü çocuklardan gençlere ve büyüklere kadar mimar olmayan pek çok kişiye iyi mimarlığın kültürel değerinin aktarılması gerekmektedir: Mimarlık herkes içindir.

Demokrasi: Mimarlık ve mimarın imzası, “çeşitli ellerden” geçerek oluşan bir sürecin, dolayısıyla da bir uzlaşmanın sonucudur. Kentsel demokrasi de bu uzlaşmanın en iyi şekilde ve hatta en güçsüz kesimlerin bile ihtiyacını karşılayacak biçimde oluşmasını sağlayan çalışma biçimleri, davranışlar, stratejiler ve politikalarda yansımaları bulur. Kentsel demokrasi, soyut bir prosedürler şeması olmaktan daha çok, net

birtakım ilkeler üzerine kurulu esnek bir model olarak şekillendirilebilir: kentlilerin katılımını teşvik etmek, vatandaşların bilinçlerini artırmak, kararların şeffaflığını sağlamak ve süreçlerin doğru bir şekilde yürümesini sağlamak. Mimarlar da mesleklerinin dinlemek, arabuluculuk yapmak ve geleceği eleştirel bir gözle düşlemek üzerine kurulu doğasından gelen toplumsal rolü kabul ederek ve etik bir şekilde yerine getirerek bu ilkeler esasında çalışmaya davet edilmektedir: Mimarlık herkes içindir.

Umut: Ekoloji ve sürdürülebilir gelişimin uluslararası politikada gittikçe daha ön plana çıkan bir tema haline gelmesiyle, içinde bulunduğumuz dönemde ulusal politikalar bu konu üzerine kurulmaya ve devlet yöneticileri bu temaya verdikleri öneme göre seçilmeye başlandı. Bunun yanında mimarlık, çevresel sürdürülebilirlik konusuna önem vermede ciddi bir gecikme yaşamasının bedelini ödüyor. Halbuki mimarlığın iyi projeler ortaya koyduğunda çok önemli çevresel değerler taşıdığı farkında olunması gerekir. Gelecek nesillere hala yaşanabilir ve belki de yaşamak için daha uygun bir dünya bırakmak istiyoruz. Ekolojik tasarımlar üretmek tüm dünyadaki mimarların açık bir sorumluluğudur. Yalnızca Avrupa’da toplam enerji tüketiminin % 70’i insanların yaşadığı, çalıştığı veya rekreasyon amaçlı kullandığı yapıları aydınlatmak, ısıtmak, soğutmak ve işletmek için kullanılıyor. Mimarların enerji tasarruflu yapılar tasarlaması ulusal yasaların uygulanmasının çok daha ötesinde bir gerekliliktir; dünyanın geleceği sözkonusudur. Mimarlar, ekosistemle uyumlu binalar tasarlamak, iç ve dış mekânlardaki kirlenmeyi azaltacak nitelikte ekolojik malzemeler ve teknolojiler kullanmak konusunda tüm diğer disiplinler kadar sorumluluk duymalıdır: Mimarlık herkes içindir.

	Pazar 29 Haziran	P.tesi 30 Haziran	Salı 1 Temmuz	Çarşamba 2 Temmuz	Perşembe 3 Temmuz	Cuma 4 Temmuz	C.tesi 5 Temmuz
	Açılış	1. gün	2. gün	3. gün	4. gün	5. gün	6. gün
Sabah	UIA Konseyi Kayıt	KONGRE Oturumları	KONGRE Oturumları	KONGRE Oturumları	Kongre Kapanış Oturumu	UIA Genel Kurulu	UIA Genel Kurulu (Seçim)
Öğle	UIA Konseyi Kayıt	KÜLTÜR	DEMOKRASİ	UMUT	UIA Genel Kurulu	UIA Genel Kurulu	UIA Konseyi
Akşam	Açılış Töreni & “UIA’nın 60. Yılı” Kutlaması	ÖĞRENCİ YARIŞMASI Ödül Töreni	Etkinlikler	UIA ALTIN MADALYASI Ödül Töreni	Kapanış Töreni		
Gece	Etkinlikler	Etkinlikler		Etkinlikler	Etkinlikler		

Kongre Takvimi

Kongrenin çalışma oturumları 30 Haziran-2 Temmuz arasında gerçekleştirilecek. Kongrenin her bir günü Mimarlığı Aktarmak temasının altında Kongre Bilim Komitesi tarafından belirlenen üç farklı alt başlığın farklı açılardan yorumlanmasına odaklanacak. Mimarlığı Aktarmak teması, mimarlık mesleği dışından katılımcılarla birlikte geniş bir kitleyle beraber bir tartışma sunmayı amaçlıyor.

Programda mimarlar, konuşmacılar ve dünya çapında farklı disiplinlerden uzmanların katılacağı çeşitli tartışma oturumları (*Talks*) yer alacak. Bu oturumlara ek olarak, bildiri sunmak isteyen katılımcıların yer alacağı Ana Oturumlar ve Uzmanlık Oturumları (*Main Sessions - Specialist Sessions*) ise her gün için belirlenen temalarda derinlemesine inceleme olanağı yaratacak.

Kayıt ve Katılım:

Bildiri gönderme süresi Ekim 2007'de sona ermiş olan kongreye izleyici olarak katılımında bulunmak için kayıtlar web sayfası üzerinden gerçekleştirilebiliyor. Kayıt türleri ve ücretleri:

Katılımcı: **100 Euro**

Öğrenci: **50 Euro**

(Bu ücret tüm oturum, forum ve atölyelere katılımı, fuar ve sergilere girişi, kongre çantası, sponsor kiti, bildiri özetleri kitapçığını ve erken kayıt / salon kapasitesine bağlı olarak açılış, kapanış ve ödül törenlerine girişi içeriyor.)

Refakatçi: **50 Euro**

(Bu ücret fuar ve sergilere girişi, sponsor kitini ve erken kayıt / salon kapasitesine bağlı olarak açılış, kapanış ve ödül törenlerine girişi içeriyor.)

Kongre hakkında daha geniş bilgi ve kayıt için:

www.uia2008torino.org

Habitat Günü Etkinlikleri "Güvenli Kent, Adil Kenttir"

Birleşmiş Milletler tarafından her yıl Ekim ayının ilk Pazartesi günü kutlanan Dünya Habitat Günü, insan yerleşimlerinin durumu ve herkesin barınma hakkı üzerine düşünmeyi amaçlıyor. Bunu yaparken, içinde yaşadığımız doğal habitat ve ortamın herkesin ortak sorumluluğu olduğunu hatırlatmayı hedefliyor. Bu yıl, 1 Ekim 2007 tarihinde Hollanda'nın Lahey ve Meksika'nın Monterrey kentlerinde önemli etkinliklerle kutlanan Dünya Habitat Günü'nün teması "Güvenli Kent, Adil Kenttir" olarak belirlenmişti.

Etkinliklerde, kentlerdeki güvenlik ve emniyet konuları, sosyal adalet, kentsel suç ve şiddet, zorunlu tahliye ve göç gibi konular tartışırken doğal ve insan kaynaklı afetlere de değinildi.

Dünya Habitat Günü Kapsamında düzenlenen bu yılki uluslararası konferans, 1-2 Ekim, 2007'de Hollanda'nın Lahey kentinde gerçekleştirildi. Dünya Habitat Günü'nün bu yılki gündem maddeleri arasında, zorunlu göç, kentleşme ve toplum ilişkisi, Milenyum Kalkınma Hedefleri, Hollanda Kentleşme Politikası, Güçlü Toplumlar Eylem Planı ve "Pinheiro İlkeleri" gibi başlıklar bulunmaktaydı. Konferans kapsamındaki etkinlikler ise üç alt başlık etrafında organize edildi. Bunlar, sorunlu mahallelerin canlı yerleşimlere dönüştürülmesi, tahliye edilen topluluklar açısından arazi, konut ve mülkiyet tazmini ile anlaşmazlıkların ardından barışın inşası ve bunda yerel yöneticilerin rolü (kentler arası diplomasi) olarak sıralandı. Çeşitli oturum ve sunuşlarda, barışın ve yeniden inşanın sağlanmasında yerel yönetimlere düşen rol özellikle vurgulandı; mali olarak güçlendirilmeleri, yetkilerinin artırılması ve birbiriyle iletişim halinde proje üretmelerinin teşvik edilmesi, getirilen öneriler arasında öne çıktı.

Bu yılki temanın seçiminde, kentsel güvenlik ve sosyal adalete yönelen tehditlere, özellikle de kentsel suç ve şiddet, zorunlu tahliye ve doğal ve insan kaynaklı felaketlere dikkat çekilmesi ihtiyacıyla bu konularda çözüm üretmenin özendirilmesi fikri etkili oldu. Birçok kentte hissedilen korku ve güvensizliğin en önemli nedenleri arasında suç ve şiddet yer alıyor. 1990 ile 2000 yılları arasında suç oranı her yüz bin kişi için % 6'dan % 8,8'e yükseldi. Araştırmalara göre, son beş yıl içinde tüm kent sakinlerinin % 60'ı suça maruz kaldı. Kent güvenliği için diğer bir önemli tehdit de zorunlu tahliye ve arazi kullanım güvenliğine ilişkin sorunlardan kaynaklanıyor. Dünyanın her yerinde yaşanan bu sorunlar, gelişmekte olan ülkelerde gecekonduların yerleşimlerinin buldozerle yıkılması ya da hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke kentlerinde görülen "soylulaştırma" (*gentrification*), "güzelleştirme" (*beautification*) ve kentsel iyileştirme (*urban redevelopment*) süreçleri ile ilgilidir. Zorunlu tahliyeye maruz kalma hakkının uluslararası insan hakları hukukunda temel bir hak olarak yer almasıyla beraber, konu daha fazla gündeme taşınır olmuştur.

Doğal ve insan kaynaklı felaketler, kent güvenliği için diğer tehditlerdir. Son kanıtlar göstermektedir ki doğal ve insan kaynaklı felaketlerin görülme sıklığı

tüm dünyada artmaktadır ve bu eğilim, bir ölçüde küresel ısınmayla ilişkilidir. 1975'ten 2005'e kadar dünyada görülen felaketlerin sayısı yılda 100'den 400'e çıkmıştır. Kent güvenliğine yönelen bu tehditlerin hepsi, hem ulusal hem de kentsel düzeyde hükümetler için büyük sorunlar yaratmaktadır. Birleşmiş Milletler'in Dünya Habitat Günü için "Güvenli Kent, Adil Kenttir" temasını seçmesinin nedeni de budur.

BM-HABİTAT Hollanda Hükümeti ve halkıyla uzun süredir işbirliği yapıyor. 2003'te, Hollanda Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (BM-HABİTAT) arasında Ortaklık Programı olarak bilinen önemli bir program yürürlüğe girmiştir. Bu, çok yıllık ve birçok etkinliği kapsayan, yenilikçi bir finansman anlaşmasıydı. Hollanda Hükümeti 2003-2005 yılları arasında programla bağlantılı altı ayrı etkinlikler grubunu finanse etmek için kullanılan 8 milyon Euro'ya yakın kaynak sağladı.

BM-HABİTAT ve Dünya Habitat Günü etkinlikleriyle ilgili ayrıntılı bilgi için:

www.unhabitat.org

www.worldhabitatday2007.org

UNEP Raporu: Binalar ve İklim Değişikliği

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) 29 Mart 2007'de yayınladığı bir basın bülteni aracılığıyla basit ve düşük maliyetli enerji tasarrufu tedbirlerinin Kyoto Protokolü'ndeki hedeflere ulaşmada ve bunları aşmada önemli katkılar sağlayabileceğini duyurdu. Açıklamaya göre, bu tedbirlerin iki önemli ayağı bulunuyor: Bunlardan ilki enerji kullanımını düşürerek tasarruf yoluna gitmek, ikincisi ise binalardaki enerji etkin nitelikleri yükseltmek.

UNEP tarafından yayımlanan "Binalar ve İklim Değişikliği, Durum, Zorluklar ve İmkânlar" (*Buildings and Climate Change: Status, Challenges and Opportunities*) başlıklı rapora göre, hem hükümetler hem de sanayi ve kullanıcılar için küresel ısınmanın etkilerini azaltmaya yardımcı olmak amacıyla binaların yaşam süreleri içinde alınabilecek sayısız tedbir bulunuyor. Raporda, binaların küresel iklim değişikliğiyle mücadelede oynayabileceği etkin rolün çeşitli yönleriyle tartışılması amaçlanıyor. Rapor, bu nedenle bina sektörüne yoğunlaşıyor. Raporda verilen bilgilere göre, binalar için sarf edi-

len enerjinin büyük bir çoğunluğu yapım esnasında değil, kullanım süresince harcanıyor. Binaların ısıtılması, soğutulması, aydınlatılması, havalandırılması, sürekli enerji sarfiyatını gerektiren durumlardan yalnızca birkaçı. Rapor, binaların enerji etkin tasarımları konusunda alınması gereken tedbirleri, termal yalıtım ve aydınlatma gibi var olan teknolojilerin daha etkin kullanımından, akıllı tasarıma yönelmesi, güneş kırıcıların, doğal havalandırmanın ve geri dönüşümlü malzemelerin tercih edilmesi gibi çoğu zaman basit ama sonuçları bakımından etkili mimari çözümlere kadar birçok boyutta irdeliyor. Bunların yanısıra, hükümetlerce yürürlüğe konacak yasal tedbirler, enerji etkin yapıların desteklenmesi, imar kanunlarında yapılacak değişiklikler ve enerji fiyatlandırması küresel ısınmayla mücadelede önemli bir aşamayı oluşturuyor. Öte yandan, bu tedbirlerin ve düzenlemelerin mimarlar, yatırımcılar, gayrimenkul komisyoncuları, inşaat şirketleri ve kiracılar gibi çeşitli gruplar tarafından da benimsenmesi gerekiyor. Enerji etkin yapılarla ilgili getirilecek birden çok çözüm olması mümkün.

Gelişmiş ülkelerde yaşanacak en büyük zorluk, var olan binalarda enerjinin etkin kullanımının sağlanmasıdır. Bu bölgelerde karbon emisyonunun düşürülmesi, büyük oranda, enerji kullanımının düşürülmesine bağlıdır. Oysa Çin gibi her yıl 2 milyar metrekare yeni inşaat alanına sahip olan ülkelerde, öncelikle yeni binaların enerji etkin üretiminde aşama kaydetmek gerekmektedir. Türkiye de son yıllarda artan karbon emisyon miktarıyla dikkati çekmektedir. Raporda yer alan, gelişmekte olan belli başlı ülkelerdeki enerjiden kaynaklanan CO2 emisyonlarını gösterir tabloya göre Türkiye'nin 2000 yılındaki karbon emisyonu üretimi 1999 yılına göre % 49 oranında artış göstermiş, bir yıl içinde 138 milyon tondan 206 milyon tona yükselmiştir. Bu miktarın giderek arttığı da bilinmektedir.

Hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerde bina malzemelerinin, enerji kaynaklarının ve insan davranışının enerji etkin binalar üretmedeki rolü büyüktür. Düşük enerjili ve sıfır enerjili bina modelleri, eko-kentler, teknoloji transfer programları ve bilgilendirme kampanyalarının yanı sıra Kyoto Protokolü'nün gerekleri de raporda değinilen ve karşılaştırılmalı olarak örneklenen konular arasında yer alıyor.

Rapora ulaşmak için:

www.unep.fr/pc/sbc/publications.htm

Sürdürülebilir Avrupa Kentleri için LEİPZİG ŞARTI

24 Mayıs 2007

Çeviri: Aydan Erim

AB ülkelerinin kentsel gelişim ve bölgesel uyumdan sorumlu bakanlarının Leipzig’de 24-25 Mayıs 2007’de gerçekleştirdikleri gayriresmî toplantıda kabul edilen Leipzig Şartı, Avrupa kentlerinde sürdürülebilirliği sağlamak için izlenmesi gereken ilkeleri sıralıyor. Leipzig Şartı, daha önce kabul edilen Kasım 2004 tarihli Rotterdam Kent Müktesebatı ve Aralık 2005 tarihli Bristol Mutabakatı’nın bir devamı olmasının yanı sıra, özellikle mimari kalitenin sürdürülebilir kentlerin oluşturulmasındaki rolünü vurgulaması ve hükümetleri bu faktörü dikkate almaya çağırması açısından önem kazanıyor. Sözkonusu toplantıda Leipzig Şartı’nın dışında ortak kabul gören belgelerden biri de AB Bölgesel Kalkınma Gündemi konusunda yapılan bir açıklama oldu. Bakanlar toplantısına, Leipzig Şartı sürecine aktif olarak katılarak mimarlık perspektifinden katkılarda bulunan Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu (EFAP) temsilcileri de davetli olarak katıldı.

Leipzig Şartı’nın orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/leipzigcharter.pdf

AB Bölgesel Kalkınma Gündemi hakkındaki açıklama belgesinin orijinali için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/territorialcohesion.pdf

Bristol Mutabakatı ve Rotterdam Kent Müktesebatı’nın Türkçe çevirisine ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/bristolmutabakati.pdf

AB Almanya Dönem Başkanlığı sırasında kentler ve yapılarla ilgili çalışmalar için:
www.bmvbs.de

GİRİŞ

“Sürdürülebilir Kentler için Leipzig Şartı”, Avrupa’da konuyla ilgili paydaşların geniş ve şeffaf katılımıyla oluşmuş bir Üye Ülkeler belgesidir. Avrupa kentlerinin zorlu sorunlar ve fırsatlara sahip olmanın yanısıra farklı tarihsel, ekonomik, sosyal ve çevresel birikimler de sergilediklerinin farkında olan Üye Ülkeler’in Kentsel Gelişmeden Sorumlu Bakanları, bir kentsel gelişme politikasına yönelik ortak ilkeler ve stratejiler konusunda görüş birliğine

varmıştır. Bakanlar aşağıdaki konularda taahhüt vermektedir:

- Sürdürülebilir Kentler için Leipzig Şartı ilkelerinin ulusal, bölgesel ve yerel gelişme politikalarına nasıl entegre edileceği konusunda, ülkelerinde siyasi bir tartışma başlatmak;
- Entegre kentsel gelişim aracını ve bunun uygulanmasına ilişkin yönetimi kullanmak ve bu amaçla, ulusal düzeyde gereken tüm gerekli çerçeveleri oluşturmak;

- Avrupa'nın çok merkezli kentsel yapısına dayalı dengeli bir bölgesel örgütlenmeyi teşvik etmek.

Bakanlar, "Başarılı kentsel sürdürülebilirliğin ön koşulu olarak entegre kentsel gelişim" raporu ve Avrupa'daki iyi uygulama örneklerini de içeren "Geri kalmış kentsel alanlardaki fiziksel çevrenin kalitesinin yükseltilmesine ilişkin stratejiler", "Geri kalmış kentsel alanlarda yerel ekonomi ve yerel işgücü pazarlarına ilişkin politikaların güçlendirilmesi" "Geri kalmış kentsel alanlarda çocuklar ve gençlere ilişkin etkin eğitim ve yetiştirme politikaları" ile, "Sürdürülebilir kentsel ulaşım ve geri kalmış kentsel alanlar" çalışmaları için, Almanya Dönem Başkanlığı'na teşekkür eder. Bu çalışmalar, her ölçekteki kentlere, Sürdürülebilir Avrupa Kentleri için Leipzig Şartı'nın tanımladığı ilkeleri ve stratejileri etkin bir şekilde uygulamalarında yardımcı olacaktır.

Bakanlar olarak aşağıdaki görüşleri duyurmak istiyoruz:

AB Üye Ülkeleri'nin kentsel gelişmeden sorumlu bakanları olan bizler, tarihsel bir süreçte gelişmiş olan her ölçekteki Avrupa kentlerini, değerli ve yerini başka bir şeyin alması mümkün olmayan ekonomik, sosyal ve kültürel değerler olarak görmekteyiz.

Kentlerimizi korumak, güçlendirmek ve daha da geliştirmek amacıyla, Lille Eylem Programı, Rotterdam Kent Müktesabı ve Bristol Mutabakatı üzerine inşa edilmiş olan AB Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'ni tüm gücümüzle destekliyoruz. Bu destek verilirken, ekonomik refah, sosyal denge ve sağlıklı bir çevre dahil olmak üzere, sürdürülebilir kalkınmanın bütün boyutlarının aynı zamanda ve eş ağırlıklı olarak ele alınması gerekmektedir. Aynı zamanda, kültür ve sağlık boyutları da gözetilmeli ve Üye Ülkeler'deki kurumsal kapasite de gereğince dikkate alınmalıdır.

Kentlerimiz kendine özgü kültürel ve mimari niteliklere, sosyal açıdan dışlanmaya karşı duran sağlam bir güce ve ekonomik gelişme için eşi bulunmaz olanaklara sahiptir. Kentlerimiz bilgi merkezleri ve gelişmenin ve yenilikçiğin kaynağıdır. Öte yandan kentlerimiz demografik sorunlar, sosyal eşitsizlik, belirli nüfus gruplarının sosyal olarak dışlanması, alım gücüne uygun konutların yetersiz olması ve çevre sorunlarından kaynaklanan sıkıntılar da yaşamaktadır. Kentlerin içinde ve kentler arasında sosyal dengeyi sağlayamaz, kültürel çeşitlilikleri koruyamaz ve kentsel tasarım, mimarlık ve çevre alanlarında yüksek bir kalite düzeyini gerçekleştiremezsek, kentlerimiz uzun vadede Lizbon Stratejisi'nde tanımlanan sosyal ilerleme ve ekonomik gelişmenin motorları olma işlevini gerçekleştiremeyecektir.

Kentsel gelişme sürecinde yer alan bütün kişi ve kurumlar için, tek tek kentlerin sınırları içinde kalmayıp, bunları aşan bütüncül stratejilere ve eşgüdümü sağlanmış eylemlere giderek daha çok gereksinim duyuyoruz. Yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeyindeki her yönetim kademesi, kentlerimizin geleceğinden sorumludur. Bu çok katmanlı yönetimi gerçekten etkili kılabilmek için, sektörel politika alanları arasındaki eşgüdümü iyileştirmemiz ve entegre bir kentsel gelişme politikasına ilişkin yeni bir sorumluluk duygusu yaratmamız gerekmektedir. Aynı zamanda, her katmanda bu politikaların gerçekleştirilmesi ile uğraşan kişilerin, kentlerin sürdürülebilir topluluklar olarak gelişebilmesi için gerekli genel ve meslekler arası bilgi ve becerilerle donatılması da sağlanmalıdır.

Avrupa Birliği Bölgesel Gündemi ile kentlere ilişkin konularda entegre bir yaklaşımı teşvik eden Avrupa kurumlarının ortaya koydukları bildirimleri ve önerileri büyük bir mutlulukla karşılıyoruz. Aalborg Taahhütleri ile, Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu'nun 27 Nisan 2007 tarihinde Yapı Kültürü üzerine vardıkları sonuçları, yerel düzeyde stratejik ve eşgüdümlü eylemlerin sağlanmasına önemli bir katkı olarak görüyoruz ve "Canlı Kentler Ağı" Avrupa Şartı'nı dikkate alıyoruz.

Ve, öneriyoruz:

1. Entegre kentsel gelişme politikası yaklaşımlarından daha çok yararlanılmalıdır.

Bizler için, entegre bir kentsel gelişme politikası, kentlerin kalkınması için geçerli olan konuların ve çıkarların eş zamanlı olarak ve adil bir şekilde ele alınması anlamına gelmektedir. Entegre kentsel gelişme politikası, bir kentsel politikanın mekânsal, sektörel ve zamana ilişkin yönleri arasında eşgüdümün sağlanmış olduğu bir süreçtir. Bu sürece ekonomik aktörlerin, paydaşların ve kamuoyunun katılması esastır. Entegre kentsel gelişme politikası, AB'nin Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nin uygulanması için gerekli temel ön koşullardan biridir. Böyle bir politikanın uygulanması Avrupa çapında bir iş olmakla birlikte, yerel koşulları, gereksinimleri ve yerinden yönetim boyutunu da dikkate alması gerekir.

Entegre bir kentsel gelişme politikasının olanaklı kılacağı, farklı çıkarların birbiri ile barışık olduğu bir düzen devlet, bölgeler, kentler, kentliler ve ekonomik aktörler arasında sağlanacak mutabakat için de son derece geçerli bir temel oluşturacaktır. Bilgi ve finansman kaynakları bir havuzda toplandığında, kısıtlı kamu kaynakları çok daha etkin kullanılabilir.

cek, kamu ve özel sektör yatırımları arasında daha iyi bir eşgüdüm sağlanabilecektir. Entegre kentsel gelişme politikası, yönetimlerin dışındaki aktörleri de devreye sokacak ve kent halkına yakın yaşam çevrelerinin şekillenmesinde aktif bir rol oynama olanağı sağlayacak; bu kapsamda alınan tedbirler planlama ve yatırım alanlarındaki belirsizlikleri ortadan kaldırarak, daha fazla kesinlik getirebilecektir.

Avrupa kentlerinin, kent bütünü için entegre kentsel gelişme planları hazırlamalarını tavsiye ediyoruz. Uygulamaya dönük bu planlama araçları:

- Mevcut durumu analiz ederek, kentlerin ve mahallelerin güçlü ve zayıf yanlarını tanımlamalı;
- Kentsel alan için tutarlı kalkınma hedefleri belirlemeli ve kent için bir vizyon geliştirmeli;
- Mahalle, sektör ve teknik düzeylerdeki politikalar ve planlar arasında eşgüdüm sağlamalı ve planlanan yatırımların kentsel alanda dengeli bir gelişimin teşvik edilmesine yardımcı olmasını gözetmeli;
- Kamu ve özel sektördeki aktörlerin kullandıkları fonların eşgüdümünü sağlamalı ve bunların mekânda nerelere odaklanacağını belirlemeli;
- Yerel ve metropoliten düzeyde eşgüdüm içinde olarak, halkı ve tüm bu alanlarda ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel kalitenin şekillenmesine önemli katkı koyabilecek diğer ortakları sürece katmalıdır.

Yerel ve metropoliten düzeydeki eşgüdüm güçlendirilmelidir. Amaç, kentlerle kırsal alanlar ve gerek metropoller gerekse kentleşmiş bölgelerdeki küçük ve orta ölçekli kent ve kasabalar arasında eşitlikçi bir ortaklığın sağlanmasıdır. Kentsel gelişme politikası ile ilgili konulara ve kararlara her kenti yalıtılmış bir biçimde kendi başına ele alarak bakmaya bir son vermemiz gerekmektedir. Kentlerimiz, metropoliten gelişmenin odak noktaları olmalı ve bölgesel uyumun sağlanmasında sorumluluk yüklenmelidir. Bu nedenle, kentlerimizin Avrupa düzeyinde birbirleri ile daha yakınlaşarak, ağlar oluşturmaları yararlı olacaktır.

Entegre kentsel gelişme politikası bizlere bir dizi araç sunmaktadır ve bu araçlar halen birçok Avrupa kentinde görülen çağdaş, işbirliği esasına dayalı ve etkin yönetim yapılarının gelişmesindeki katkıları ile kendilerini kanıtladıkları gibi, Avrupa kentlerinin rekabetçiliğinin iyileştirilmesi için vazgeçilemeyecek öğelerdir. Söz konusu araçlar, mevcut yaşlanma ve göç eğilimleri ile enerji politikalarına ilişkin koşulları dikkate alarak, konut, ekonomi, altyapı ve hizmet alanlarının geliştirilmesinde yararlı olacak erken eşgüdümü olanaklı kılar.

Entegre bir kentsel gelişme politikasının kapsamı içinde, aşağıdaki eylem stratejilerinin Avrupa kentlerinin rekabetçiliğinin güçlendirilmesi açısından yaşamsal bir önemi olduğuna inanıyoruz:

- **Yüksek kalitede kamusal alanların yaratılması ve bunların varlığının garanti altına alınması:** Kamuya açık mekânların, kentlerdeki insan yapısı peyzajların, mimarinin ve kentsel gelişmenin niteliği, kentlilerin yaşam koşullarını önemli ölçüde etkilemektedir. Yaşam kalitesine ilişkin bu koşullar bilgi endüstrisi ile ilgili işleri, kalifiye ve yaratıcı iş gücünü ve turizmi çekmek açısından önemlidir. Bu nedenle, cazip, kullanıcı hedefli kamusal mekânlar yaratmak ve yaşam çevresinde yüksek bir standarda bir "*Baukultur*"a ulaşabilmek için, mimarinin, altyapı planlamasının ve kentsel planlamanın karşılıklı etkileşimi artırılmalıdır. *Baukultur*, planlama ve inşaatteki kalite ve süreçleri etkileyen tüm kültürel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve ekolojik faktörlerin toplamı olarak, kelimenin en geniş kapsamı ile algılanmalıdır. Ancak, bu yaklaşım kamusal alanlarla sınırlı kalmamalıdır. Böyle bir "*Baukultur*" kent bütünü ve çevresi için de gereklidir. Hem kentler hem de hükümet bu konudaki etkilerini hissettirmelidirler. Bu, özellikle mimari mirasın korunması açısından önemlidir. Tarihi yapılar, kamusal alanlar ve bunların kentsel ve mimari değerleri korunmalıdır. İşlevsel ve iyi tasarlanmış kentsel mekânların, altyapının ve hizmetlerin yaratılması ve güvence altına alınması, gerek devlet, bölge ve yerel yönetimler düzeyinde, gerekse halk ve özel sektör tarafından birlikte ele alınması gereken işlerdir.
- **Altyapı ağlarının çağdaştırılması ve enerji etkinliğin geliştirilmesi:** Sürdürülebilir, erişilebilir ve uygun fiyatlı metropoliten ulaşım ağlarına eşgüdümü sağlanmış bağlantıları olan bir kentsel ulaşım, yaşam kalitesine, yer seçiminde etkili olan niteliklere ve çevrenin kalitesine önemli bir katkı yapılabilir. Trafik yönetimi ile bisiklet ve yaya ulaşımı için gereken altyapı dahil, farklı ulaşım türleri arasında bağlantı kurulmasına özellikle önem verilmelidir. Kentsel ulaşım, konut ve iş alanları ile çevrenin ve kamusal alanların farklı gereksinimleri ile uyumlu kılınmalıdır.

Yüksek kaliteli bir yaşamın gelecekteki gereksinimlerini karşılayabilmek için, teknik altyapı, özellikle de su sağlanması, atık su arıtılması ve diğer tedarik şebekeleri ilk aşamalarda iyileştirilmeli ve değişen ihtiyaçlara uyarlanmalıdır.

Sürdürülebilir kamu hizmetlerinin temel ön koşulu, hem enerji etkinliği ve doğal kaynakların ekonomik bir şekilde kullanılmasını, hem de bunların işletilmesinde ekonomik etkinliğin sağlanmasını içerir. Gerek mevcut, gerekse yeni yapılarda enerji etkinliği iyileştirilmelidir. Konut stokunun yenilenmesi, enerji etkinliğini ve buralarda oturanların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyecektir. Eski prefabrik ve düşük nitelikli yapılara özellikle önem verilmelidir. Optimize edilmiş ve yüksek performanslı altyapı şebekeleri ve enerji etkin yapılar gerek iş yerleri gerekse kentlilerin giderlerini azaltacaktır.

Yaygınlaşmamış, daha toplu bir yerleşim yapısı, kaynakların etkin ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılması için önemli bir altlık oluşturur. Bu, arazi sunumunu ve spekülasyon eğilimlerini güçlü bir denetim altında tutarak, kentlerin yayılmasını engelleyecek bir mekânsal ve kentsel planlama ile başarılabilir. Kent mahallelerinde konut, iş, eğitim, tedarik ve rekreasyon işlevlerinin birlikte yer almasına olanak veren stratejilerin özellikle daha sürdürülebilir olduğu görülmektedir.

Kentler, eğitim, işgücü, sosyal hizmetler, sağlık, güvenlik alanlarında ve yönetişimin iyileştirilmesinde gelişmiş bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanarak, kent halkının yaşam kalitesinin zenginleştirilmesine ve kentlerin iş alanları için çekici bir hale getirilmesine katkıda bulunmalıdır.

Kentlerimiz ayrıca kendilerini, iklim değişikliğinin yarattığı tehdidi karşılayabilecek şekilde uyarlayabilmelidir. İyi tasarlanmış ve planlanmış bir kentsel gelişme, düşük karbonlu bir büyümenin yollarını bulabilir, çevre kalitesini iyileştirir ve karbon emisyonlarını azaltabilir. Kentler bu sonuçları yenilikçi önleme, kısıtlama ve uyum tedbirleri ile sağlayabilir. Tüm bu önlemler aynı zamanda yeni endüstrilerin ve düşük karbonlu işlerin gelişmesine de yardımcı olacaktır.

- **Öncü yenilikçilik ve eğitim politikaları:** Kentler, pek çok bilginin yaratıldığı ve aynı zamanda da dağıtıldığı yerlerdir. Bir kentin bilgi potansiyelinden tam olarak yararlanabilmesi, o kentin okul öncesi ve okul çağında sağladığı eğitime, eğitim ve yetiştirme sistemleri içinde sağlanan bilgi aktarma fırsatlarına ve sosyal ve kültürel ağların varlığına bağlıdır. Bunlar, yaşam boyu öğrenim fırsatları, üstün düzeydeki üniversiteler ve üniversite dışı araştırma kurumları ile endüstri, ticaret

ve bilim toplulukları arasındaki iletişim ağlarıdır. Entegre bir kentsel gelişme politikası, paydaşları bir araya getirerek, ağları destekeyerek ve yer seçimine ilişkin yapılanmayı optimize ederek, bu faktörlerin daha iyi bir hale getirilmesine katkıda bulunabilir. Entegre kentsel gelişim, sosyal ve kültürler arası diyalogu teşvik eder.

Entegre kentsel gelişim stratejileri, ortak yürütülen kentsel kalkınma yönetimi ve iyi yönetim, Avrupa kentlerinin sahip olduğu potansiyelin özellikle rekabet ve büyüme açısından amaca uygun olarak kullanılmasına ve mahallelerin kendi içlerinde ve aralarındaki eşitsizliklerin azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Bu stratejiler kent halkına sosyal ve demokratik katılım için bir fırsat sunmaktadır.

2. Kent bütünü içindeki geri kalmış mahallelere özel önem verilmelidir.

Kentler, özellikle ekonomik ve sosyal yapılarıdaki değişimler ve küreselleşmenin etkisi ile zorlu sorunlarla karşı karşıyadır. Bu sorunlar arasında, diğerlerinin yanı sıra, yüksek oranda işsizlik ve sosyal dışlanma da vardır. Belirli bir kentte, ekonomik ve sosyal fırsatlar açısından o kentin kendi sınırları içinde çok önemli farklılıklar görülebileceği gibi, farklı çevre kalitelerine de rastlamak mümkündür. Ayrıca, çok kez sosyal ayrışmalar ve ekonomik gelişmedeki farklar da artmaya devam etmekte ve kentlerdeki istikrarsızlıkları beslemektedir. Eşitsizlikleri azaltmaya ve sosyal dışlanmayı önlemeye yönelik bir sosyal bütünleşme politikası, kentlerimizde güvenliği sağlamanın başlıca garantisidir.

Kentlerde ve kentsel alanlarda sosyal uyum ve bütünleşme hedeflerine ulaşmak için, iyi düşünülmüş sosyal konut politikaları etkin araçlar olabilir. Sağlıklı, ihtiyaca ve alım gücüne uygun konutlar bu mahalleleri gerek yaşlılar gerekse gençler için daha çekici kılabilir. Bu, mahallelerde istikrarın sağlanmasına da bir katkı olacaktır.

Erken uyarı işaretlerini baştan farketmek ve önlemleri zamanında ve etkin bir şekilde almak, her zaman daha iyidir ve kaynakları korur. Belirli bir alan düşüşe geçmeye başladığında, bu gidişi tersine döndürmenin maliyeti kat kat fazla olabilir. Olumsuz yönde etkilenen alanlarda hükümetler orada yaşayanlara koşullarının iyileştirilmesi için farklı bir bakış açısı ve teşvikler sunabilmelidir. Yoksun kalmış kentsel alanlardaki insanların aktif katılımı ve halkla, onların siyasi temsilcileri

ve ekonomik aktörler arasında daha iyi bir diyalog kurulması, bu alanlar için en iyi çözümlerin bulunmasında esastır. Tüm bunları göz önüne alan bizler, entegre bir kentsel gelişme politikası içinde yer alacak aşağıdaki eylem stratejilerinin geri kalmış kent mahalleri için yaşamsal önemi olduğunu düşünüyoruz.

- **Fiziksel çevrenin iyileştirilmesine yönelik stratejilerin izlenmesi:** Bir yanda ekonomik faaliyetler ve yatırımlar, öte yanda da yüksek kaliteli kentsel yapılar, sağlıklı bir yapılı çevre ile çağdaş ve etkin altyapı ve tesisler arasında sıkı bir bağ vardır. Bu nedenle, geri kalmış mahallelerdeki mevcut yapı stoku tasarımları, fiziksel koşulları ve enerji etkinlikleri bakımından iyileştirilmelidir. Gerek yeni yapılara gerekse mevcut büyük prefabrik, eski ve düşük kaliteli yapılara daha iyi konut standartlarının getirilmesi, AB bütünü içinde enerji etkinliğinin artırılmasında ve bu yolla, iklim değişikliği ile savaşabilmekte önemli bir rol oynayacaktır.

Fiziksel çevrenin iyileştirilmesi için yapılacak yatırımların sürdürülebilirliğinin artırılabilmesi için, bu yatırımların, aynı zamanda kamu ve özel sektörün izleme amacıyla yapacağı yatırımları da içeren, uzun dönemli bir kalkınma stratejisi içinde yer alması gerekmektedir.

- **Yerel ekonomi ve yerel işgücü pazarı politikasının güçlendirilmesi:** Geri kalmış mahallelerin ekonomik istikrarını sağlamaya yönelik tedbirler aynı zamanda bu mahallelerin kendinde var olan ve oraya özgü ekonomik güçlerinden de yararlanmalıdır. Bu bağlamda, her mahallenin kendi gereksinimlerine göre belirlenmiş işgücü pazarı ve ekonomi politikaları kullanılabilir en uygun araçlar olacaktır. Amaç, iş olanakları yaratmak ve bunları güvence altına almak ve yeni işlerin kurulabilmesini olanaklı kılabilmektir. Talebe yönelik yetiştirme olanakları sunarak, yerel işgücü pazarlarına girebilmek için daha iyi fırsatlar sağlanmalıdır. Ayrıca, etnik ekonomideki iş bulma ve yetiştirme olanakları da daha fazla kullanılmalıdır.

Avrupa Birliği, Üye Ülkeler ve kentlerden özellikle sosyal ekonomiyi teşvik ederek ve kentli dostu hizmetler sunarak, yerel ekonomilerini ve dolayısı ile de yerel işgücü pazarlarını güçlendirecek daha iyi koşullar ve araçlar yaratmaları beklenmektedir.

- **Çocuklar ve gençler için öncü eğitim ve yetiştirme politikaları:** Geri kalmış mahallelerdeki koşulların iyileştirilmesi için yaşamsal önemi olan bir başlangıç noktası, çocuklara ve gençlere odaklı öncü politikalarla bağlantılı olarak, yerel topluluk içindeki eğitim ve yetiştirme koşullarının iyileştirilmesidir.

Geri kalmış mahallelerde, oralarda yaşayan çocukların ve gençlerin ihtiyaçlarına uygun ve halen sunulanların eksikliklerini de giderecek eğitim ve mesleki yetiştirme olanakları sağlanmalı ve geliştirilmelidir. Çocuklara ve gençlere odaklanmış ve yaşadıkları sosyal çevreye göre şekillendirilmiş bir politika ile, yoksul mahallelerdeki çocukların ve gençlerin uzun vadeli olarak katılımlarının sağlanmasına, umutlarının gerçekleşmesine ve fırsat eşitliği bulmalarına katkı yapmalıyız.

- **Etkin ve uygun fiyatlı kentsel ulaşımın teşvik edilmesi:** Geri kalmış mahallelerin çoğu, aynı zamanda kötü ulaşım bağlantılarının ve bu alanların çekiciliğini daha da yok eden kötü çevresel etkilerin ek yükünü de taşımaktadır. Etkin ve uygun fiyatlı bir ulaşım sisteminin geliştirilmesi, bu mahallelerde yaşayanlara haklı olarak beledikleri hareketliliği ve diğer kentlilere erişme olanağını sağlayacaktır.

Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için, bu alanlardaki ulaşım planlaması ve trafik yönetimi, ulaşımın çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmayı ve ulaşımı bu mahalleleri kente ve bölgeye daha iyi entegre edecek şekilde düzenlemeyi hedeflemelidir. Bu aynı zamanda yaya ve bisiklet trafiği için de uygun ağların sağlanmasını gerektirmektedir.

Geri kalmış mahallelerde ekonomik istikrarın sağlanmasını, sosyal bütünleşmeyi ve fiziksel çevre ile ulaşım altyapısının iyileştirilmesini ne kadar iyi yönetebilirsek, kentlerimizin uzun vadede sosyal ilerleme, gelişme ve yenilikçilik yuvaları olma şansı da o kadar fazla olacaktır.

Vurgulamak istiyoruz ki:

Kentsel gelişme politikası ulusal düzeyde belirlenmeli ve yenilikçi çözümler için gereken ivmeler hem ulusal hem de diğer düzeylerde yaratılmalıdır. Kentlerimizin yerel görevleri sorumlu bir şekilde yerine getirebilmek için yeterli bir eylem çerçevesine ve uzun vadede istikrar sağlayacak sağlıklı bir mali temele ihtiyacı var. Bu nedenle, Üye

Devletlerin güçlü entegre kentsel gelişme programları için Avrupa yapısal fonlarından yararlanma olanağına sahip olmaları önemlidir. Bu fonların kullanımını belirli sorunlar ve potansiyellere odaklanmalı aynı zamanda da, Üye Devletler'deki fırsatları, zorlukları ve özel durumları dikkate almalıdır. Eğer henüz sağlanmamışsa, yerel yönetimler yapısal çevrenin genel kalitesini ve sürdürülebilirliğini de hedefleyerek, entegre kentsel gelişme politikalarının uygulanması için gereken becerileri ve etkinliği geliştirmelidir.

Kentsel gelişme fonlarının oluşturulmasını ve KOBİ'lere fon sağlanmasını desteklemek üzere oluşturulan Kent Alanlarında Sürdürülebilir Yatırım İçin Ortak Avrupa Girişimi (JESSICA) ve KOBİ'ler İçin Ortak Avrupa Kaynakları (JEREMIE) başlıklı yeni AB girişimleri, özel sektör sermayesini entegre kentsel gelişim stratejilerinin uygulanmasına yönlendirmek için finansman mühendisliği araçlarından yararlanılması ve geleneksel ulusal ve Avrupa fon kaynaklarının daha etkin kılınması için ümit verici fırsatlar sunmaktadır.

Ulusal düzeyde, kamu kurumlarının ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki hedeflere ulaşılmasında kentlerin ne denli önemli olduklarını ve politikalarının bu kentler üzerindeki etkilerini daha açık olarak görmeleri ve kabullenmeleri gerekmektedir. Kentsel konuları ele alan ya da yaptıkları işlerin kentler üzerinde

etkisi olan farklı sektörlerden sorumlu kamu birimlerinin çalışmaları arasında daha iyi bir uyum ve entegrasyon sağlanmalı; bunlar, birbiri ile çatışan değil birbirini tamamlayan kuruluşlar haline getirilmelidir.

Sistemik ve yapılandırılmış bir bilgi ve deneyim alışverişinin sürdürülebilir kentsel gelişme alanında çok önemli bir rolü olduğunu vurgulamak isteriz. Avrupa Komisyonu'ndan, Leipzig Şartı'nın önerileri doğrultusundaki iyi uygulama örneklerinin karşılıklı aktarımından elde edilecek sonuçların, ilerideki bir tarihte ve "Ekonomik Değişim için Bölgeler" girişiminin şemsiyesi altında düzenlenecek bir konferansta sunulmasını talep ediyoruz. Bunun yanı sıra, tüm sektörlerde ve tüm düzeylerde kentsel gelişme konuları ile ilgilenen kişilere destek sağlamak üzere, en iyi uygulama örneklerini, istatistikleri, çıkış noktası oluşturan çalışmaları, değerlendirmeleri, meslektaş görüşlerini ve diğer kentsel araştırma ürünlerini bir araya toplayacak ve geliştirecek bir Avrupa platformuna ihtiyacımız var. AB Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi, Lizbon Stratejisi ve Avrupa İşgücü Stratejisi'nin kentsel boyutlarını güçlendirmek amacı ile yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeyinde politikaları oluşturanlar, uygulama yapanlar ve araştırmacılar arasındaki bilgi ve deneyim aktarımını teşvik etmeye ve yoğunlaştırmaya gelecekte de devam edeceğiz.

Avrupa'nın güçlü ve içinde keyifle yaşanacak kentlere ve bölgelere ihtiyacı var.

Daha İyi Konutlar ve Daha İyi Mahalleler Politika Belgesi

Çeviri: Aydan Erim

İngiliz Mimarlar Kraliyet Enstitüsü (*Royal Institute of British Architects-RIBA*) İngiltere’de güncel olarak yaşanan konut sıkıntısından ve bu nedenle aşırı hızlı gerçekleşmekte olan konut inşasının konut yapılarında ve yerleşim yerlerindeki yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyişinden hareketle, daha nitelikli konutlar ve mahalleler oluşturulması için atılması gereken temel adımları içeren bir politika belgesi yayımladı. Temmuz 2007’de yayımlanan metinde, daha iyi mekânlar ve çevreye daha duyarlı konut ve yerleşimler üretmek için acilen alınması gereken önlemler aktarılarak, somut öneriler getiriliyor.

RIBA hakkında daha ayrıntılı bilgi için:

www.riba.org

Mimarlık ve Yapılı Çevre Komisyonu (CABE) için:

www.cabe.org.uk

Metnin İngilizce orijinaline ulaşmak için:

www.mo.org.tr/UIKDocs/ribahousingpolicy.pdf

Özet ve Öneriler

Bugün İngiltere’nin pek çok yerinde insanlar düzgün ve alım güçlerine uygun konut bulmakta sıkıntı yaşıyor, açık ciddi boyutlarda. Bu durum, arazi arzındaki çarpıklıklar, konut finansmanının işleyiş şekilleri, hane halkı oluşumunun artan hızı gibi karmaşık nedenlerden kaynaklanıyor. Neden ne olursa olsun, çok daha fazla sayıda konuta gereksinim var ve biz, ya niteliğin niceliğe kurban edildiği 1960’ların hatalarını tekrarlayacağız, ya da aynı zamanda iklim değişikliğinin getirdiği ciddi sorunlarla mücadele etmemize de yardımcı olacak, düzgün konutlar ve mahalleler yaratacağız.

RIBA, kendini İngiltere’deki konutların tasarım kalitesini iyileştirmeye adanmış bulunmaktadır. Yüksek

nitelikli tasarım hem konutlara hem de bu konutların çevrelerine değer katar. Yüksek nitelikli tasarım, buralarda oturan insanların yaşamlarını iyileştirebilir, inşa edilen alanlarda daha yüksek değerler elde edilmesini olanaklı kılar, daha iyi kamusal alanlar yaratır ve mülk sahiplerine prestij sağlar.

Tasarım çözümleri ve iyileştirilmiş malzeme ve teknoloji uygulamaları, karbon emisyonlarının azaltılması ve değişen iklimimize uyum sağlama gayretlerimizin öncüsü olmalıdır. Şanslıyız ki, iyi tasarlanmış konutlarda aynı zamanda ısıtma, aydınlatma ve bakım giderleri de daha azdır. İyi tasarlanmış, sürdürülebilir konutların ömrü daha uzun, kullanım esnekliği daha yüksek, erişilebilirliği ve güvenliği daha iyi olacak ve bu konutlar daha zarif bir şekilde kullanılacaktır.

RIBA, İngiltere’de inşa edilen yeni konut stokunun büyük bir bölümünün gerek tasarım gerekse sürdürülebilirlik açısından, beklememiz gereken standartların çok altında kaldığına inanmaktadır. Hükümetin yüksek nitelikli tasarımda ısrarcı olma kararlılığını ve öte yandan, Mimarlık ve Yapılı Çevre Komisyonu’nun (*Commission for Architecture and the Built Environment-CABE*) yeni konut stokunun iyileştirilmesi yönündeki çalışmalarına paralel gayretlerini olumlu karşılıyoruz

Ancak mimarların devrede olması, salt kendi başına, tasarımın kaliteli olacağını garanti etmeyeceği gibi, iyi tasarlanmış, sürdürülebilir ve başarılı yaşam alanları yaratmanın temel ögesinin, farklı alanlarda uzmanlaşmış iyi tasarımcıların devreye sokulması olduğunun da anlaşılması önemlidir.

Sunduğumuz bu politika, bu hedefe ulaşmada başlıca engeller olduğuna inandığımız hususları ortaya koymakta, net ve ulaşılabilir bir dizi öneri içermektedir. Bunların başlıcaları aşağıda sıralanmaktadır:

- Yüklenicilerin ve tasarım ekiplerinin yerel planlama makamları aracılığıyla olumlu yönde eleştirel bir uzmanlık hizmeti alabileceği yerel ve bölgesel tasarım değerlendirme kurullarından yararlanılmasını kesinlikle destekliyoruz. İyi tasarımın desteklenmesi ve tanıtılması için, yerel ölçekteki bütün önemli konut gelişimlerinin otomatik olarak bu tür tasarım değerlendirme kurullarına sunulması gerektiğine inanıyoruz.
- Bugün inşa edilen ortalama bir konut, 1920’de inşa edilen benzerinden çok daha küçüktür. Bu, kısmen hane halklarının artık daha küçük olması ile açıklansa da, İngiltere ve Galler AB içinde konutlar için minimum alan standartları bulunmayan yegâne ülkelerdir. İngiltere ve Galler’de, bütün yeni konutlar için minimum alan standartları getirilmesi ve gerek yeni gerekse satışa çıkarılan eski konutların bu mülklerin kaç metrekare olduğu açıkça belirtilerek pazarlanması gerektiğini düşünüyoruz
- Hane halkı sayısına ilişkin artış tahminleri göz önüne alındığında, Hükümet’in 2016 yılına kadar 200.000 yeni konutun tamamlanması hedefinin yeterli olmadığı kanısındayız. Ancak, 250.000 veya daha fazla konutun tamamlanması gerekse bile, bu hedef, tasarım kalitesinden ödün vermeden gerçekleştirilmelidir.
- Konutlar, değişen sosyal ve çevresel gereksinimlere uyum sağlayabilecek şekilde tasarlanmalıdır.

Burada mimarların karşısındaki zorlu sorun, bir yandan çağdaş yaşamların ve kültürel ve sosyal çeşitliliğin bu karmaşıklığı karşılayabilecek konutlar gerektirdiği gerçeğini kavrarken, öte yandan da konut üretene - Victoria ve George tarzı konutların çağdaş karşılıkları gibi - yeni ve tekrarlanabilir çözümler bulma konusunda destek olabilmektir.

- Başarılı yaşam alanlarında konut tiplerinin dengeli bir bileşiminin sağlanması gerekir. Yoğunluk düzeyleri ince ayarla belirlenmeli ve mekânsal bir strateji (ve uygun olan yerlerde, mekânsal bir imar planı) ile yönlendirilmelidir. Şu anda geçerli olan hektar başına konut ölçütü işi fazla basite indirgemektedir ve biz yoğunluğun kat alanı ile arsa alanı arasındaki orandan oluşan bir ölçü ile belirlenmesini öneriyoruz.
- Sürdürülebilir Konutlar Yönetmeliği’nin (*Code for Sustainable Homes*) getirilmiş olmasını kesinlikle destekliyoruz ve bunun konutların çevresel performanslarının ölçümünde tüm sektör için geçerli bir standart olabilmesi için yapılacak çalışmalara yardımcı olmak konusunda kendimizi bağlıyoruz. Ancak biz, aynı zamanda, diğer yapı türlerine uygulanacak benzer standartları da bir an önce görmek istiyoruz.
- Hükümeti acilen belirli bir takvime bağlı olarak mevcut konut stoğunda enerji verimliliğini makul bir maksimum düzeye çıkartılmasını sağlayacak önlemler almaya davet ediyor ve hedef olarak 2020 tarihini öneriyoruz.
- Bir yaşam alanını oluşturan ögeler olarak kamusal alanların niteliği de konutların niteliği kadar önemlidir. Hükümet, müteahhitler, mimarlar, plancılar ve bunların yapı sektöründeki meslektaşları düzgün konutlar üretmenin asal bir parçası olarak, net bir şekilde ve özel olarak, iyi tasarlanmış ve iyi bakılan kamusal alanların sağlanmasını da talep etmelidir.
- Hükümet’in, çöküntü alanlarının geliştirilmesini teşvik etmeye odaklanmış duruşunu sürdürmesi gerektiğini düşünüyor, ancak aynı zamanda yeşil alanların geliştirilmesinde de belli bir esneklik gerektiğine inanıyoruz. Konut talebi ile değerli açık alanların korunması ve iyileştirilmesi arasında özenli bir denge kurulmalıdır.
- Biz, alım gücüne uygun ve sosyal konut sunumunun, aynı alandaki özel mülk konutlarla aynı

tasarım ve inşaat kalitesine sahip olarak ve ayrı tutulmadan sağlanması gerektiği inancındayız.

İyi Tasarımın Değeri

Yüksek nitelikli tasarım konutlara ve bu konutların çevrelerine değer katar. Yeni geliştirilen alanların değerini yükseltir, daha yüksek kullanıcı memnuniyeti yaratır, daha iyi bir kamusal alan oluşturur ve mal sahiplerinin prestijini yükseltir. İyi tasarlanmış, sürdürülebilir konutlar daha uzun yıllar dayanacak, kullanımları daha esnek, ısıtma, aydınlatma ve bakım giderleri daha düşük, öte yandan güvenlikleri daha yüksek olacak ve zarif bir şekilde yaşanacaktır. İyi tasarımın insanların kendilerini iyileştirme duygusuna katkısı vardır – istatistiklere göre niteliksiz konut stokundan kaynaklanan hastalıkların tedavisi için yılda 2 milyar paunddan fazla harcama yapılmaktadır ki bu rakam yerel yönetimlerin konut stokunun kendine yaptıkları yatırımdan fazladır.

Herkes için düzgün ve alım gücüne uygun konut sağlanması uygar bir toplumun temel bir göstergesidir. Ancak, İngiltere’de yeni inşa edilen konut stokunun çok büyük bir bölümü tasarım ve sürdürülebilirlik açısından olmamız gereken noktanın çok uzağındadır. CABE’nin gerçekleştirdiği son ulusal konut denetlemesine göre, yeni gelişmelerin sadece % 18’i kalite açısından iyi veya çok iyi; % 53’ü orta ve % 29’u kötü sınıfına girmektedir. Bu son derece üzücü bir sonuçtur ve biz, yerel yönetimlerin ve Planlama Müfettişlerinin kötü tasarıma tahammül göstermemelerini bekliyoruz.

Unutulmamalıdır ki, İngiltere’deki yeni konutların ve özellikle de inşaata yeni açılan alanlardaki konutların pek çoğu, çok sınırlı mimar katkısı ile gerçekleştirilmektedir. Hükümet’in yüksek nitelikli tasarımdan yana duruşunu ve yeni konut stokunun niteliğinin artırılması yönünde CABE’nin sürmekte olan çalışmalarına paralel gayretlerini memnunlukla karşılıyoruz. Ancak, mimarların devrede olması, salt kendi başına, tasarımın kaliteli olacağını garanti etmeyeceği gibi, iyi tasarlanmış, sürdürülebilir ve başarılı yaşam alanları yaratmanın temel ögesinin, farklı alanlarda uzmanlaşmış iyi tasarımcıların devreye sokulması olduğunun anlaşılması önemlidir.

İnsanlar yaşam çevrelerinden en fazla, ister konutlarının mimarisinde ister kamusal alanlarda ve mahallelerindeki yeni alanlarda olsun, sağlanan başarılı “detaylar”la hoşnut olmaktadır. Halen geçerli olan imar onayları alındıktan sonra tasarım girdilerinin tırpanlanması eğilimi, yapıları çevrenin bir anlamda “zeka özüllü” olmasını teşvik etmektedir. İskân alan-

larında kalitenin sürdürülmesi ve iyileştirilmesi için, yapı elde etme sürecinin her aşamasında yetkin tasarım girdilerinin kesintisiz olarak sağlanmasına dikkat edilmelidir.

Gerek tasarımcılar gerekse müşteriler çok kez sırf kaptis sayılabilecek planlama kararları ile karşılaşmaktadır. Konut tasarımı, planlama sistemi içinde, daha profesyonel, akılcı ve tutarlı bir şekilde ele alınmalıdır. Plancılarının hem tasarım konularında iyi birikimli ve iyi yetiştirilmiş olduğu hem de yüklenicilerle tasarım ekiplerinin olumlu bir iletişim içine girebildikleri yerel ve bölgesel tasarım değerlendirme kurullarından uzman görüşü alma yönünde teşvik edildiği bir planlama sistemi görmek istiyoruz. Şu anda çok sayıda bu tür kurul - RIBA ve CABE tarafından olanaklı kılınarak - resmî olmayan bir şekilde çalışmaktadır ve bunların tüm ülkeye yayılması gerekir. RIBA, bölgesel ağı aracılığı ile bu konuda yardımcı olmaya hazırdır.

İyi tasarımın teşviki için, yerel açıdan önemli konut gelişim projelerinin otomatik olarak yerel tasarım değerlendirme kurullarına sunulması ve bu kurullara izin başvuruları öncesinde sunumlar yapılmasına olanak sağlanmasının gerekliliğine inanıyoruz.

Hükümetin konutlara ilişkin 3 numaralı Planlama Politikası Bildirimi (*Planning Policy Statement 3/PPS3*) yetkili yerel planlama kurumlarını yeni konutlar için yüksek tasarım standartları talep etmeye teşvik etmekte ve iyi tasarlanmış konutlar ve mahaller için bir başlangıç düzeyi oluşturan CABE Yaşam için Yapım (*Building for Life*) ölçütlerini de içermektedir. Tasarımın salt öznel olduğu mitini yıkmak istiyoruz. Örneğin Yaşam İçin Yapım ölçütleri konutların ve mahallelerin tasarım kalitesini değerlendirmek için nesnel olanaklar sağlamaktadır ve bunlar, daha yaygın olarak kullanılmalıdır. Ayrıca, yüksek nitelikli kamusal alanların ve canlı, iyi tasarlanmış sokak çevrelerinin sağlanması da teşvik edilmelidir.

Konut İhtiyacı ve Sunumu

İngiltere’de, yaşanan güçlü ekonomik gelişmeye karşın, artan nüfus ve küçülen hane halkı boyutları ile, onyıllar boyunca çok az sayıda yeni konut inşa edilmesi, sonuçta ortaya bir konut açığı çıkartmıştır. Planlamanın getirdiği kısıtlar ve konut açığının konut arzına etkisi, ortalama fiyatların son on yılda % 204 oranında arttığı ülkede, kendi konutlarını satın alabilenlerle alamayanlar arasındaki sosyal ve ekonomik uçurumu büyütüştür.

İmar izni olan arsaların, arsa stokçuluğunu önleyecek mali boyutlu caydırıcı önlemlerin alınması koşuluyla hızla gelişime açılması gerekmektedir. 1997 yılı ile 2003 yılı arasında, inşaat yapımına açılan arsalarda % 7 oranında bir düşüş olması, sorunu açıkça göstermektedir.

Hükümet'in, çöküntü alanlarının geliştirilmesini teşvik etmeye odaklanmış duruşunu sürdürmesi gerektiğini düşünüyor, ancak aynı zamanda yeşil alanların geliştirilmesinde de belli bir esneklik gerektiğine inanıyoruz. Konut sunumu ile değerli açık alanların korunması ve iyileştirilmesi birbirlerini destekleyen faktörler olarak görülmelidir.

Hükümetin açıklanan hedefi, 2016 yılına ulaşıldığında her yıl 200.000 yeni konutun tamamlanmış olmasını içermektedir. Ancak yine Hükümet'in kendi verilerine göre, sadece İngiltere'de yeni oluşan hane halkı sayısının yıllık hızı 2004-2016 dönemi için yılda 223.000 olarak tahmin edilmektedir. Bu durumda, yıllık konut inşaatının artması – belki de yılda 250.000 konuta ulaşması – gerekebileceği görüşündeyiz.

Hiç kuşku yok ki daha fazla konutun tamamlanması gerekmektedir – ancak bu tasarımın niteliğinden ödün verilmesi pahasına gerçekleştirilmemelidir. Kate Barker'in arazi planlaması konusundaki raporunda açıkça ortaya konduğu gibi, kent parçalarının inşası ve yeniden inşasından yana bir tavır teşvik edilmeli ve bunun yanısıra - tasarım kaygılarını da içermesi gereken - planlama kararları yanı sıra, bunların sosyal ve çevresel sonuçları olacağı da göz önüne alınmalıdır.

Salt Sürdürülebilir Konut Yetmez - Sürdürülebilir Yaşam Alanları Gerekir

İngiltere'deki yapıların % 70'ini konutlar oluşturmaktadır. Konutlar bir kentin dokusunu yarattığı ve kamusal alanların sınırlarını oluşturduğu için, bunların daha geniş bir sosyal çerçeve göz önüne alınarak tasarlanması gerekir. Sürdürülebilir bir yaşam alanı, konutları, işyerlerini, ticaret ve dinlenme tesisleri ile çekici ve güvenli kamusal alanları içeren, çok sayıda farklı kullanımdan oluşur.

Yaşamboyu Konut (*Lifetime Home*) standartlarını çok destekliyoruz ve mimarları, tasarladıkları konutların uzun dönemde yeni koşullara uyarlabilir olmasını göz önüne alma yönünde teşvik ediyoruz. Müteahhitler tarafından gerçekleştirilen "kayıp" konutlar çeşitli nedenlerle mimarlar tarafından kabul edilemez olarak görülürken, bu tür çözümlerin çeşit-

li bakımlardan sürdürülebilir olmadığı da artık anlaşılmıştır ve halkın bu ürünleri giderek artan oranda kabul etmeme olasılığı yüksektir. George stili ve teraslı Victoria tarzı konutlar, bir yapı dokusunun zaman içinde nasıl buralarda oturanların gereksinimleri değiştiğinde bunlara uyacak şekilde uyarlanabileceğine örnektir. Mimarların karşısındaki sorun, konut üreticilerini - Viktorya ya da George stili konutlar kadar popüler ve esnek, fakat çok daha yüksek performans standartlarına göre tasarlanmış ve aynı zamanda, çağdaş yaşamın karmaşıklıklarına, kültürel ve sosyal çeşitliliğe cevap verebilen - genel olarak uygulanabilecek yeni çözümler bulmak yönünde desteklemektir.

Tasarımcılar, evden çalışmaya uyarlabilme açısından yeterli olacak konutlar yaratmak için teşvik edilmelidir. Bu tarz çalışmalar mahalleleri gün boyu canlı tutar, yolculuk taleplerini azaltır ve güçsüz kesimlere iş olanağı sağlayarak mahallelerde ekonomik faaliyetlerin sürüp gidebilmesine olanak verir.

Yolların ve boş alanların da yapılar kadar önemli olduğu kabul edilmelidir. Hükümetler, yükleniciler, mimarlar ve bunların yapı sektöründeki diğer meslektaşları iyi tasarlanmış bir kamusal ortam sağlamak yönünde özel olarak teşvik edilmelidir. Yapıların, yeşil alanların ve yolların doğru bileşimi ve trafik alanları ile park yerlerinin iyi tasarlanmış olması konut alanlarının niteliğini belirleyen önemli öğelerdir. Araştırmalar, kamusal alanların – yüksek nitelikli mimari tasarımla birlikte - iyi tasarlanmış olmasının vatandaşlık grurunu artırdığını göstermektedir. Ancak, tasarım kendi başına yeterli değildir – kamusal alanların aynı zamanda iyi bakılması ve yönetilmesi de gerekmektedir.

Konut Tasarımı ile İklim Değişikliği Mücadelesi

Konutlardaki enerji kullanımı karbondiyoksit emisyonlarının önemli bileşenlerinden biridir. Enerji verimliliğini çarpıcı bir şekilde iyileştirmek ve gerek yeni gerekse mevcut konutlarda karbon açısından nötr enerji kaynakları kullanmak, sektörün karşısındaki en zorlu sorundur. Sürdürülebilir yaşam alanlarının yaratılmasından sorumlu olanların bu sorunla yüzleşmesi gerekmektedir. Sürdürülebilir Konutlar Yönetmeliği'nin devreye sokulmasını, bütün yapıların çevresel performansının ölçülmesi ve iyileştirilmesi için geliştirilecek bütüncül ve kolay anlaşılabilir bir sistemin oluşturulması yönünde Hükümet açısından iyi bir başlangıç olarak görüyor ve destekliyoruz.

2016 yılına ulaşıldığında bütün yeni konutların sıfır-karbon standardına göre inşa edileceği hedefini destekliyoruz. Ancak İngiltere'de yılda % 1 gibi düşük

bir oranla çok yavaş yenilenen mevcut konut stoğu, konutlarımızın çoğunluğunu oluşturmaya devam edecektir. 2050 yılında mevcut konut stoğunun % 50 gibi büyük bir oranı hâlâ bizimle olacak. Bu nedenle, tüm mevcut stoğun enerji verimliliğini iyileştirerek 2020 yılında makul bir maksimum değere ulaştıracak kapsamlı ve zaman hedefli bir programın ortaya konması gerektiğini düşünüyoruz. Bu, bir yandan hükümetin müdahaleleri ile öte yandan teşvik ve yasal kuralların oluşturduğu dengeli bir dizi önlemlerle mal sahipleri ve kullanıcıları gerekli adımları atmaya yönlerecek gerçekleştirilebilir.

Karbonun azaltılması açısından, planlama ve kentsel tasarım sadece konutların tasarımı kadar önemli olmakla kalmayıp, aynı zamanda iklim değişikliğine uyum sağlanmasında da önemli bir rol oynamaktadır. RIBA Sel Riski konusundaki güncelleştirilmiş PPS25 ve iklim değişikliği ile ilgili PPS1 ekini memnurlukla karşılamakla birlikte, ısınmanın etkilerinin tam olarak öngörülebilmesi ve planlama sisteminin bunu karşılayacak şekilde hazırlanabilmesi için daha fazla çalışma yapılması gerektiğine inanmaktadır.

Yoğunluk, Yerleştirme ve Vaziyet Planı

Uygun alanlarda gerçekleştirilecek daha yüksek yoğunluklar gereksiz yayılmaları önleyecek ve çekici ve canlı yaşam çevreleri yaratacaktır. Şu anda var olan kentsel alanlardaki ve banliyölerdeki düşük yoğunluklar, örneğin toplu taşıma gibi altyapıların zaten var olduğu yerlerde daha fazla konut, işyeri ve tesis inşa etmek için bir fırsat oluşturmaktadır. Banliyölerin, bunları bunca insan için çekici kılan koşullar tahrip edilmeden, sürdürülebilir yaşam alanları olarak yeniden hayal edilmesi ve canlandırılması gerekmektedir.

Ancak, yoğunluk düzeyleri yerine göre dikkatle oluşturulmalı ve yükleniciler arazinin koşullarına ya da kısıtlara bakmadan yoğunluğun en yüksek düzeylere çıkarılması konusunda tasarımcılar ve müteahhitler üzerinde baskı kurmamalıdır. Geçmişteki bu tür baskılar ufak birimleri baskın kılmış ve kent merkezlerinde 1-2 yatak odalı dairelerin oluşturduğu "geto"lar yaratmıştır. Bu eğilim öyle boyutlara ulaşmıştır ki, İngiltere'deki yeni konutların neredeyse yarısını, pek çoğu salt yatırım aracı olarak alınmış ve boş duran apartman daireleri ve küçük evler oluşturmaktadır. Konut Yapımcıları Federasyonu'na (*Home Builders Federation*) göre, yeni yoğunluk ihtiyaçları ve sektörün satın alma gücü açısından duyulan kaygılara cevap verme eğilimi ile İngiltere'de, üç ya da daha fazla yatak odalı tamamlanmış konutların oranı

1999/2000 ve 2005/2006 dönemleri arasında % 67'den % 47'ye düşmüştür.

Başarılı yaşam alanlarında konut tiplerinin dengeli bir bileşiminin sağlanması gerekir. Yoğunluk düzeyleri ince ayarla belirlenmeli ve mekânsal bir strateji (ve uygun olan yerlerde, mekânsal bir imar planı) ile yönlendirilmelidir. Şu anda geçerli olan hektar başına konut ölçütü işi fazla basite indirgemektedir ve biz yoğunluğun kat alanı ile arsa alanı arasındaki oranla oluşan bir ölçü ile belirlenmesini öneriyoruz.

Günümüzün pazarındaki eğilim, pek çok yabancı pazar için de geçerli olduğu gibi, konutları kat alanlarına değil oda sayısına göre pazarlamak yönündedir. Konut alıcıları genellikle, bugün inşa edilen tipik bir evin 1920'de inşa edilen bir eve oranla göreceli olarak çok daha küçük olduğunun farkında değildir ve konut boyutları geçen 20 yılda oldukça sabit kaldıysa da, bunlar şimdi 1980'lere kıyasla, ortalama olarak % 20 oranında daha fazla odaya sahiptir. Günümüzde inşa edilen pek çok özel sektör konutları veya kiralık sosyal konutlar 1960'larda kat ve depolama alanları için belirlenen Parker Morris standartlarını tutturamamaktadır.

İngiltere ve Galler, AB içinde konutlar için herhangi bir minimum alan standardı olmayan yegâne ülkelerdir. Yeni bir konutun ortalama kat alanı 76 m²'dir. Bunu arsa konusunda aynı baskıyı yaşayan Japonya'daki 92 m² veya Hollanda'daki 115 m² ile karşılaştırın.

Bu nedenle, İngiltere ve Galler'deki bütün yeni konutlar için minimum alan standartlarının konması gerektiği görüşündeyiz. Mekân standartlarının yükseltilmesinin yükleniciler açısından bir maliyet boyutu getireceği açık olmakla birlikte, bu farkların şantiye dışındaki üretim oranının artırılması gibi, daha etkin inşaat yöntemleri geliştirilerek ve giderek genişleyen bir konut yapım programının sağlayacağı ölçek ekonomileri ile dengelenebileceğini düşünüyoruz.

Gerek yeni gerekse yeniden satışa çıkartılan konutların mülkün metrekare alanı açık olarak belirtilerek pazarlanmasının tüketicilerin yararına olacağı görüşündeyiz ve emlakçılarının ve yüklenicilerin bu bilgiyi standart olarak sağlayacaklarını umarken, gerekirse, bu bilgilerin Konut Bilgi Paketleri (*Home Information Packs*) içinde zorunlu olarak bulundurulmasının yararına inanıyoruz.

Alım Gücüne Uygun ve Sosyal Konutlar

20. yüzyılın ikinci yarısının sonlarına doğru inşa edi-

len sosyal konut gelişimlerinin pek çoğu, kendi dönemlerinin sınırları içinde, yüksek tasarım standartları getirmiştir. Bu konutlar, yerini aldıklarına oranla daha büyük ve daha donanımlıydı. Daha sonra ortaya çıkan ve sosyal konut projeleri ile eş anlamlı sayılan sorunların çoğunun, aslında yetersiz yatırımlardan ve yönetim konularından kaynaklandığı görülebilir. Londra'daki Golden Lane Estate gibi bu sorunların çözülebildiği projeler başarılı planlama, tasarım ve yönetimle nasıl bir dayanıklılık ve yaşanabilirlik sağlanabileceğini vurgulamakta ve ön plana çıkartmaktadır.

Son zamanlarda açıkça görülen sosyal konutlara yeterli yatırımın sağlanmaması durumu tasarım standartlarında bir düşüşe yol açmış ve buna aynı zamanda arzdaki ciddi boyuttaki yetersizlik de eklenmiştir. Alım gücüne uygun konut temininin "Section 16" anlaşmaları ile sağlandığı konut gelişimi alanlarında, bazen tasarım ve malzeme standartları konusunda sosyal olanla, özel sektör kapsamındaki arasında kesin bir uçurum olması bizi endişelendirmektedir.

Alım gücüne uygun ve sosyal konutlar, projenin diğer kısımları ve çevresindeki mahalle ile entegre edilmeli ve ideal olarak, yoldan geçenler bunları farklı olarak algılamamalıdır. Sosyal ve alım gücüne uygun konutlarda oturanlar, çok kez içinde yaşadıkları konutların tasarım kalitesi konusunda aynı seçme şansına sahip değildir. İyi tasarlanmış bir konut herkesin hakkı olmalıdır. Dolayısı ile biz, alım gücüne uygun veya sosyal konut ögesi de içeren bütün büyük konut projelerinin bir yerel tasarım değerlendirme kurulu tarafından değerlendirilmesi gerektiği görüşündeyiz.

Konut İdaresi'nin (*Housing Corporation*) Tasarım ve Kalite Standartları'nı devreye sokarak alım gücüne uygun konutlarda iyi tasarım ve niteliğin önemine inancını ortaya koymasını memnuniyetle karşılıyoruz. İdare tarafından finanse edilecek bütün yeni konutlarda Sürdürülebilir Konutlar Yönetmeliği'nin 3. Düzey Koşullar'ına uymayı seçmesinden, ve böylelikle diğer yüklenicilere örnek olmasından özellikle memnunuz.

Belirli bir miktarda, örnek olacak nitelikte tasarlanmış projeler sunan Kayıtlı Sosyal Mülksahipleri

(*Registered Social Landlords*) olduğunu görüyoruz ve iyi tasarlanmış, entegre ve alım gücüne uygun konut üretimi konusunda çitayı belirleyen bu girişimcileri kutluyoruz.

Hükümetin, önde gelen arsa sahibi olarak, iyi tasarlanmış ve sürdürülebilir yaşam çevrelerinin geliştirilmesine öncülük yapmak konusunda özel bir konumu olduğunu düşünüyor ve "Communities England" girişimini destekleyerek, iyi tasarımın gündemlerinin özünde olmasını garanti etmek istiyoruz.

RIBA Ne Yapacak?

RIBA, gerek mimarlık eğitimi gerekse meslek pratiğinin konut söylemine ve yenilikçi çözümler bulunmasına nasıl katkı sunabileceğini inceleyecektir. Örneğin, mimarlık okulları, yerel veya bölgesel tasarım denetleme kurullarına katkıda bulunabilir ve konutlara ve mahallere yönelik daha fazla proje çalışması ile, hem bazı yeni fikirler, hem de bir sonraki mimar nesline daha üst düzeyde beceriler kazandırılabilir.

Tasarım kalitesinin konut ve planlama politikalarının geliştirilmesinde temel bir öge olmasını garanti etmek amacı ile, Hükümet'le çalışmaya devam edeceğiz. RIBA Konut Grubu ve Enstitü'nün düşünce havuzu olan Geleceği İnşa Etmek birimi aracılığı ile ve CABE ya da Konutlar için Tasarım (*Design for Homes*) gibi aynı paralelde düşünen kuruluşlarla işbirliği yaparak, konunun mimarlar arasında tartışılmasını, yapıllı çevreyle ilgili diğer meslek adamları ve fikir öncüleri ile ortaklıklar geliştirilmesini teşvik edeceğiz

RIBA, 2007 yılı sonbaharında sunulacak bir dizi pratik araç geliştirerek tasarımcıların ve yüklenicilerin giderek daha üst düzeyde iklim bilincine sahip olan işverenlerin ve giderek daha çevreci olan planlama politikaları ve inşaat yönetmeliklerinin taleplerini karşılayabilmelerini olanaklı kılmak istemektedir.

RIBA, bir meslek olarak mimarların, konut alanı ile bazı geçmiş dönemlerde olduğu gibi yoğun olarak ilgilenmesini, ve daha iyi konutlar ve daha iyi mahalleler sunabilmek için, diğer tasarımcı meslekler, müteahhitler ve yüklenicilerle birlikte nasıl çalışabileceklerini göstermeye devam etmelerini sağlamak konusuna kararlıdır.

ACE Kalite Şartı

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

Avrupa Mimarlar Konseyi'nin (ACE) 31 Kasım-1 Aralık 2007 tarihlerinde Brüksel'de gerçekleştirilen Genel Kurul toplantısında kabul edilen Kalite Şartı, mimarlık hizmetlerinde hizmet kalitesi, teknik ve çevresel yönleriyle ürün kalitesi ve mimari tasarım kalitesinin sağlanması için gerekli ilkeleri belirlemeyi amaçlıyor. Metinde yer alan ilkeler, AB müktesebatında genel olarak mesleki hizmetler ve özel olarak mimarlık mesleği için tariflenen asgari koşulların daha da ötesine geçen ve mesleğin kendi alanındaki kalite için gönüllü olarak izleyeceği kuralları içeriyor. Bu metnin ardından, mimarlar için bir kalite güvencesi referans rehberi oluşturulması da hedefleniyor. ACE, AB İç Pazarda Hizmetler Direktifi kapsamında meslek çevrelerinin kendileri için gönüllü olarak hazırlayabilecekleri ifade edilen kalite garanti sisteminin yanısıra, anlaşmazlıkların çözülmesi, mesleki sorumluluk sigortası, mimar kayıt sistemi gibi çeşitli konularda da AB'nin öngördüğü sisteme paralel olarak, mesleki perspektiften bakarak kamu yararını da dikkate alacak çeşitli sistemler geliştirmek için çalışıyor.

Kalite Şartı metninin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/qualitycharter.pdf

Avrupa'da Mimarlık Hizmeti Sunucuları İçin Etik Kurallar belgesi için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/avrupaetik.pdf

GİRİŞ

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) Üye Örgütleri tarafından temsil edilen Avrupa Birliği'ndeki mimarlar bu Kalite Şartı'nda belirtilen ve Avrupa'da kabul gören asgari mesleği uygulama koşullarından daha ileriye gitmeyi amaçlayan ilkeleri izlemek konusunda sorumluluk üstlenmişlerdir. Şart belgesi yasal bir bağlayıcılığa sahip olmamasına rağmen, şu anda bazı AB Üye Ülkeleri'nde kalite konusundaki mevcut genel ve mesleki mevzuatı desteklemektedir.

Kalite Şartı, ayrıntılar ve prosedürler hakkında bilgi sağlayan diğer birtakım belgelere ve Avrupa müktesebatına referanslar içermektedir. Ayrıca, Şart belgesini kullanacak kişilerin her bir Üye Ülke'nin yasal bağlamına uygun bilgiye ulaşabilmeleri için ACE Üye Örgütleri'ne de çeşitli göndermeler yapılmaktadır. Şart belgesi, tüketicilerin (hem işverenler hem kulla-

nıcılar) mimarlık mesleğine yönelik beklentilerini karşılamak için ihtiyaç duyulan genel çerçevenin bir kısmını oluşturacak şekilde meslek için gönüllü kurallar koymaktadır. Tüketiciler ve toplum geneli tarafından beklenen ve hak edilen sonucun garanti altına alınabilmesi - yapılı çevrede sürekli bir kalite ifadesi: mimarlık kültürü - ancak mimari yaratıcılık ve mükemmel bir hizmet sunumunun biraraya gelmesiyle mümkün olabilecektir.

KENDİNİ KALİTEYE ADAMIŞ BİR MESLEK

Mimarın bir projeye dahil olması, tüketici (işveren) için kalite konusunda bir güvence sağlamaktadır:

Hizmet Kalitesi: Mimar, sahip olduğu ofisin tüm olanaklarını, insan kaynaklarını, teknik yeteneklerini ve mali kaynaklarını, işverenin projesini mümkün olan en iyi zaman çerçevesinde en iyi sonuca ulaştıracak şekilde işverene sunar. Bu amaçla mimar, onay-

lı bir Kalite Garantisi sistemi aracılığıyla resmîleştirilebilecek bir kalite yaklaşımına dahil olacaktır. (*ACE Kalite Güvencesi Referans Rehberi*)

Ürün Kalitesi: Mimar işverene ve toplumun geneline her yönüyle sürdürülebilir olan, arazisine uyumlu, işverenin ve bağlamın ihtiyaçlarına cevap veren ürünler sunmayı amaçlar.

Mimari Tasarım Kalitesi: Mimarın proje sürecinin içinde olması, kısıtlamalara bütüncül bir şekilde yaklaşabilecek ve çözüm sunabilecek, hem işveren hem de çevre için adil ve değerli bir niteliğe sahip bir küresel cevap verebilecek özel bir yaratıcı katkı sağlar.

YETKİN BİR MESLEK ADAMI

İşveren açısından bir mimarla beraber çalışmak, mimarın yetkinliği konusunda aşağıdakiler üzerine kurulu bir güvenceleri sağlar:

- Avrupa düzeyinde tanınmış (*Mesleki Yeterlilikler Direktifi 2005/36/EC*) uzunlukta ve üst düzeyde olan **akademik eğitimin** ardından genellikle belirli bir süre mesleki deneyim / stajın tamamlanmasıyla, (belirli nitelikteki görevleri yerine getirebilmek için) uygulama lisansı alınması veya (bazı çalışma alanları için) ek birtakım yeterliliklerin kazanılması.
- **Sürekli Mesleki Gelişim** yoluyla sürekli gelişme ve bilginin güncellenmesi.
- Edinilen bilgi ve becerilerin doğru bir şekilde uygulanması, çevresel ve kültürel bağlamın deneyim yoluyla kapsamlı bir şekilde anlaşılması, projelerin doğru ve profesyonel bir şekilde yönetimi ve projelerin gelişiminin gerçekçi bir şekilde değerlendirilmesi için gerekli **mesleki deneyim / staj**.

SORUMLU VE GÜVENİLİR BİR MESLEK ADAMI

Yerine getirdiği görevin ve ürünlerinin sahip olduğu uzun vadeli etkiler nedeniyle mimar işverenin ve toplumun beklentilerine cevap vermek zorundadır:

- İşverenlerin çıkarları ve uzun vadeli kamu yararının korunması, mimarın yaptığı seçimlerde ve aldığı kararlarda önceliklidir.
- Mimar, bağımsız meslek adamı statüsünden dolayı, yalnızca yasal düzenlemelerin gerektirdiği koşulların ötesine geçerek etik ilkelere de uyar, dürüst ve tarafsız davranır (söz konusu etik ilkeler belirli bir deontolojik kurallar çerçevesinde de tanımlanmış olabilir). (*ACE Deontoloji Kuralları*)
- Mimarın bağımsızlığı sayesinde işveren için mimar kişiselleşmiş bir hizmet sunan ve birlikte tam bir güven ve gizlilik içinde çalışabileceği bir ortaktır.
- Bu güvenilirliği ve sorumluluğu garanti altına

almak için mimar sorumluluklarının net bir biçimde farkında olarak, üstlendiği işin önemini yansıtan türden bir sigorta yaptırır.

KENDİNİ İŞVERENE ADAYAN BİR MESLEK ADAMI

Mimar, proje sürecinde sahip olduğu merkezi rol dolayısıyla işverene yalnızca gerçekleştirilecek ürünün tasarlanması değil, bunun da ötesine geçerek her bir işverenin kendine özel, verimli ve etkin hizmet sunabilir (*ACE Kalite Güvencesi Referans Rehberi*):

- İşverene planlanan işlerin en iyi şekilde yapılması için gerekli ve istenen hizmetlerin (iletişime geçilebilecek en uygun kişiler de dahil olmak üzere) net bir şekilde sunulması;
- Deneyimin mümkün kıldığı açık ve dikkatli bir yaklaşımla, işverenin ihtiyaç ve isteklerinin (sahip olunan kaynaklar dahilinde) gerçekçi bir özetinin çıkartılması;
- Gerekli idari prosedürler (bina ruhsatı veya inşaat işiyle ilgili olarak), ortakların seçimi ve belirlenmesi, sözleşme ve anlaşmaların hazırlanması, işlerin uygulanması ve devir prosedürleri gibi konularda işverene yardımcı olunması;
- Mimar, kendine verilen görevin ve projenin doğru bir şekilde ilerlemesini engelleme olasılığı olan her tür koşul ve durumun önüne geçmek konusunda her zaman dikkatli davranır. Tüm bunlara rağmen bir anlaşmazlık ortaya çıktığında, mimar zararları en aza indirmeye çalışacak şekilde, dikkatli ve nazik bir biçimde sorunu çözmeye çaba sarfeder.
- Mimar, gerektiği durumlarda, sorunun çözülmesi için kullanılacak çeşitli yollar hakkında (arbuluculuk, hakemlik...) işvereni bilgilendirir.
- Mimar, içinde bulunacağı tüm bu süreçlerde sağlayacağı hizmetlerle ilgili koşulları, mali karşılığı da açıkça belirtilmek üzere, yazılı olarak, açık, net ve herhangi bir belirsizlik içermeksizin ifade eder.

KAMU YARARI BİLİNCİNE SAHİP BİR ORTAK

Mimar, işverenin ihtiyaçları ve bütçesine göre en uygun ve doğru cevabı ararken hem mevcut ve gelecekteki kullanıcıların refahını hesaba katar hem de katkıda bulunduğu doğal, toplumsal ve kültürel mirasın korunması, yönetilmesi ve geliştirilmesi konusunu dikkate alır.

TANINMIŞ VE ÖRGÜTLENMİŞ BİR MESLEK

İşverenler ve toplum mimarın hizmetlerinden faydalanırken, örgütlenmiş bir mesleğin düzenlenmesi, denetlenmesi ve tanınmasının getirdiği kalite güvencesinden de yararlanır. (*ACE Deontoloji Kuralları*)

Mimarlık Politikaları

Der. Tuğçe Selin Tağmat, Ekim 2007, Mimarlar Odası Yayınları, Ankara; 274 sayfa.

Ulusal mimarlık politikaları, mimarlık ürünleri ve yapı çevrenin niteliğinin kamu yararına olduğu düşüncesinden hareketle, mimarlık uygulamalarında standartları yukarıya çekme hedefini hükümet politikalarına entegre etme amacını taşıyor. Ulusal Mimarlık Politikaları derlemesi, pek çok toplantı ve görüş alışverişinin ardından 2007 yılında Mimarlar Odası öncülüğünde oluşturularak ilgili devlet yetkilileri ve kamuoyuna açıklanan Türkiye Mimarlık Politikası'nın yanı sıra Almanya, Avustralya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, Kuzey İrlanda, İskoçya, İsviçre, İtalya, Litvanya ve Malezya'dan ulusal, bölgesel ve yerel mimarlık politikası çalışmalarını ve ayrıca Avrupa Konseyi'nin konuyla ilgili olarak kabul ettiği karar metnini içeriyor.

İlk olarak Eylül 2005'te yayımlanan bu derleme, daha çok sayıda ulusal politika örneğinin yanı sıra, yerel ve bölgesel mimarlık politikası örneklerinin de eklenmesiyle, bu kez genişletilmiş ikinci baskı olarak sunuluyor. Dünyanın farklı ülkelerindeki mimarlık politikalarının bir seçkisi niteliğindeki bu derleme, Türkiye'nin mimarlık politikasının geliştirilmesinde olduğu gibi, uygulamaya geçmesi yolunda da önemli bir kaynak niteliğinde. Kitapta yer alan politika metinlerine www.mo.org.tr adresindeki Belgeler / Mimarlık Politikaları bölümünden ulaşılabilir.

Sağlıklı Şehir Planlaması: Planlama Hakkında Bir DSÖ Rehberi

Hugh Barton ve Catherine Tsorou, çev. ve yay. haz. Türkiye Sağlık Kentler Birliği, 2006 (İngilizce ilk baskı: 2000); 191 sayfa.

Bir kent plancısı ve West of England Üniversitesi'nde yer alan Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Sağlıklı Şehirler ve Kent Politikaları İşbirliği Merkezi'nin yöneticisi olan Hugh Barton ile İtalya'da çalışan bir serbest mimar ve kent plancısı olan Catherine Tsorou'nun birlikte kaleme aldıkları bu kitapta sağlıklı yaşam çevresi perspektifinden, kent ve planlama politikaları ile sağlıklı toplum ve birey ilişkisinin gündeme getirilmesi hedefleniyor.

Sağlıklı Şehir Planlaması anlayışı, kentlerin fiziksel niteliklerden çok daha fazlasını ifade ettiği ve yaşayan bir organizma oldukları fikri üzerine kuruluyor.

Çeşitli Avrupa kentlerinde yaşanan deneyimlere referansla, sağlıklı bir kent planlamasının insan yaşamındaki önemini vurgulayan kitapta, sağlık ve sürdürülebilir kalkınma ilişkisi, konut kalitesi, çeşitliliği ve erişilebilirliği ile kentsel sağlığın geliştirilebilmesi için kaynak planlaması konuları derinlemesine irdeleniyor.

Kitabın son bölümünde, insanları tekrar şehir planlamasının merkezine koyma isteğini yaratacak bir yaklaşım öneriliyor.

Yayınlar

Binalar ve İklim Değişikliği: Mevcut Durum, Zorluklar ve Olanaklar

(Buildings and Climate Change: Status, Challenges and Opportunities)

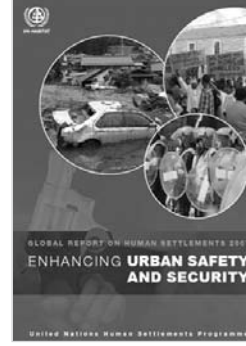
Birleşmiş Milletler Çevre Programı (United Nations Environment Programme-UNEP), 2007; 78 sayfa.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından yayımlanan raporda binaların küresel iklim değişikliğiyle mücadelede oynayabileceği etkin rol çeşitli yönleriyle değerlendiriliyor. Yapı malzemelerinin, enerji kaynaklarının ve insan davranışının enerji etkin binalar üretmedeki rolü, düşük enerjili ve sıfır enerjili bina modelleri, eko-kentler, enerji etkin yapıları destekleyici yasal düzenlemeler, ekonomik tedbirler, teknoloji transfer programları ve bilgilendirme kampanyalarının yanı sıra Kyoto Protokolü de raporda değinilen konular arasında yer alıyor.

Binaların inşa ve kullanımındaki enerji kullanımını düşürmeyi amaçlayan tedbirler arasında, termal yalıtım ve aydınlatma gibi var olan teknolojilerin daha etkin kullanımıyla, akıllı tasarım, doğal havalandırma ve geri dönüşümlü malzemelerin tercih edilmesi gibi çoğu zaman basit ama sonuçları bakımından etkili mimari çözümler öne çıkıyor.

Rapor, binalara ilişkin bu ve benzeri önlemlerin Kyoto Protokolü'nde saptanan hedeflere ulaşılmasındaki katkısını anlamak açısından bir rehber niteliğinde. Rapora ulaşmak için:

www.unep.fr/pc/sbc/publications.htm

Kentsel Güvence ve Emniyetin Geliştirilmesi: İnsan Yerleşimleri 2007 Raporu

(Enhancing Urban Safety and Security: Global Report on Human Settlements 2007)

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (United Nations Human Settlements Programme-UN-HABITAT), 2007; 448 sayfa.

Dünya Habitat Günü temasına uygun bir biçimde, "Güvenli Kent Adil Kenttir" temasını işleyen raporda, dünya nüfusunun giderek artmasıyla birlikte dünya kentsel güvenliğe yönelik ciddi tehditlere maruz kaldığı fikrinden hareketle, kentlerin güvenliği ve adil gelişmenin sağlanması için kent planlaması ve yönetiminin üstlenebileceği görevler tartışılıyor.

Kentlerin güvenliğine yönelik üç ana tehdidi "kentsel suç ve şiddet", "zorunlu tahliyeler" ve "doğal ve insan kaynaklı felaketler" olarak tanımlayan raporda bu sorunlar küresel ölçekte ele alınarak çözüm yolları aranıyor. Raporda ele alınan diğer bir önemli konu olan "göç" sorunuyla başa çıkabilmek için uluslararası, ulusal ve yerel yönetimsel ölçeklerde politika üretmenin ve koordinasyon eksikliğini gidermenin öneminin altı çiziliyor. Raporun "İki Kentin Hikayesi" (*A Tale of Two Cities*) başlıklı bölümünde ise Kobe (1995) ve Marmara (1999) Depremleri'nin yapıları çevreye, arazi kullanımına, toplumsal yapılanmaya, bölge ve ülke ekonomilerine etkileri karşılaştırılmalı olarak inceleniyor. Rapor UN-HABITAT'ın www.unch.org adresli web sayfasından sipariş edilebilir.

Web Kaynakları

ULUSLARARASI BELGELERİ
www.mimarlarodasi.org.tr
ADRESİNDEN TAKİP EDEBİLİRSİNİZ...

Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)

<http://www.uia-architectes.org>

Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı

<http://www.unhabitat.org>

Birleşmiş Milletler Çevre Programı

<http://www.unep.org>

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO)

<http://www.unesco.org>

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)

<http://www.ace-cae.org>

Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu

<http://www.efap-fepa.eu>

Avrupa Yapı Teknoloji Platformu

<http://www.ectp.org>

Avrupa Yapı Performansı Direktifi Ortak Eylem Platformu

<http://www.epbd-ca.org>

Avrupa Kentsel Bilgi Ağı (EUKN)

<http://www.eukn.org/eukn/meetings/index.html>

Avrupa'da Mimarlık ve Meslek Uygulaması Veritabanı (Archi Europa)

<http://www.arvha.net>

Avrupa'daki Mimarlık Okulları ve Öğrencileri Veritabanı (Archi Students)

<http://www.archi-students.org>

Katalan Mimarlık Örgütü (COAC) Uluslararası İlişkiler Veritabanı

<http://www.coac.net/international>

İtalyan Mimarlık, Planlama, Peyzaj ve Koruma Örgütü (CNAPPC) veritabanı (Archi Euro)

<http://www.archieuro.archiworld.it>